

Uusi jalostuksen tavoiteohjelma

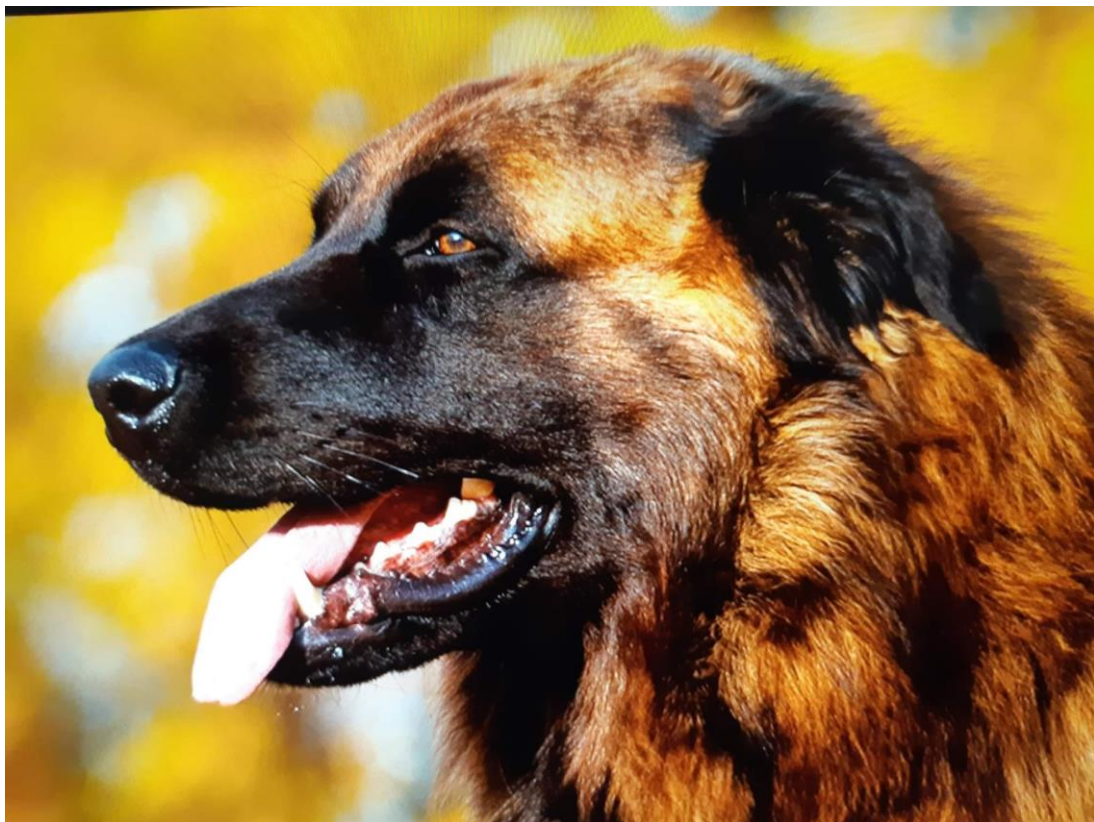
2026 - 2030

ESTRELANVUORISTOKOIRA

Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa 02.07.2025

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 29.11.2025

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 17.12.2025



Kuva: Aino Pikkusaari

Sisällys

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA	5
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	7
4. RODUN NYKYTILANNE.....	9
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	9
4.2. Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	19
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	19
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	19
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	21
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	23
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	24
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	25
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	25
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	29
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	30
4.3.4 Lisääntyminen	32
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	33
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	33
4.4. Ulkomuoto	35
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	38
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	42
6.1 Jalostuksen tavoitteet	42
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	43
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	44
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	45
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	47
7. LÄHTEET	48
8. LIITTEET	49

1. YHTEENVETO

Estrelanvuoristokoiria kuuluu Iberian niemimaan ikivanhoihin laumaa vartioiviin paimenkoiriin. Se on isokokoinen, epäluuloisesti vieraita kohtaan suhtautuva laumanvartijarotuihin kuuluva koira. Estrelan suosio ei ole koskaan ollut kovin korkealla, johtuen sen ominaisuuksista, joiden vuoksi se ei usein sovellu kerrostaloon tai taajama-alueelle asumaan. Näitä ominaisuuksia ovat haukkumisena ilmenevä vartiointi sekä epäluuloisuus, jonka vuoksi se ei yksin ollessaan ole vieraiden ihmisten käsiteltävissä. Omistajan läsnä ollessa sen tulee kuitenkin olla vieraidenkin käsiteltävissä. Parhaiten estrela soveltuu maaseudulle, ympäristöön missä se saa parhaiten toteuttaa laji- ja rotutyypillistä käytöstään.

Suomessa estrelanvuoristokoirien kasvatustyötä ohjaa tavoitteellinen jalostusohjelma, jonka painopiste on rodun terveyden, luonteen ja ulkomuodon tasapainoisessa kehittämisessä. Rodulle laadittu PEVISA- ohjelma ja JTO muodostavat yhdessä kokonaisuuden, jonka avulla pyritään turvaamaan rodun pitkäaikainen hyvinvointi ja kehittyminen. Tulevaisuudessa jalostustyön yhtenä tavoitteena, on ylläpitää ja vahvistaa rodun alkuperäistä käyttötarkoitusta laumanvartijana. Tavoitteena on säilyttää estrelalle ominainen itsenäinen luonne, samalla kun pyritään hillitsemään liiallista varautuneisuutta.

Terveyden osalta ohjelmassa painotetaan pitkäikäisyyttä ja perinnöllisten sairauksien, kuten lonkka- ja kyynärnivelvikojen, seuraamista ja ehkäisyä. Jalostuskoirilla pyritään käyttämään laajoja terveystutkimuksia ja hyödyntämään Kennelliiton terveystietokantoja, sekä muita mahdollisia lähteitä, rodun hyvinvoinnin tukemiseksi. Geneettisen monimuotoisuuden lisääminen ja ylläpitäminen on välttämätöntä tulevaisuuden sukupolvien terveyttä ajatellen. Rodun koiria ja sukulinjoja on käytettävä jalostukseen mahdollisimman laajasti.

Ulkomuodossa korostetaan rodun alkuperäistä, mittasuhteiltaan sopusuhtaista olemusta. Ei myöskään tule unohtaa rodulle tyypillistä omaleimaisuutta esimerkiksi pään linjojen, korvien ja hännän suhteen. Tavoitteena on säilyttää luonnollinen, liioittelematon tyyppi, joka tukee koiran toimintakykyä sen alkuperäisessä tehtävässään.

Yhteistyö kasvattajien, harrastajien ja rotuyhdistyksen välillä nähdään ensiarvoisen tärkeänä. Suomessa rodun kasvattajat ovat tehneet viimeisten vuosien aikana tiivistä ja rakentavaa yhteistyötä, mikä on ollut tärkeää rodun säilymiselle ja kehittymiselle. Lähivuosina myös tuontikoirien merkitys on kasvanut, ja niiden avulla on onnistuttu laajentamaan geenipohjaa ja tuomaan arvokasta vaihtelua kotimaiseen kasvatustyöhön. Rodun pieni populaatio asettaa kasvatustyöhön edelleen suuria haasteita ja tarkkuutta jalostustuskoirien valinnassa.

Kaiken kaikkiaan Estrelanvuoristokoirien jalostuksen tavoiteohjelma 2026–2030 rakentuu rodun pitkäjänteiseen vaalimiseen, terveeseen rakenteeseen ja toimivaan luonteeseen – arvostaen samalla rodun ainutlaatuista historiaa ja alkuperää.

Taulukko 1. Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuosituksset, muut toimenpiteet
- Hermorakenteeltaan oikeanlainen, rodunomainen ja ihanneprofiilia vastaava luonne -- - Nostetaan osallistumisastetta käyttäytymisen jalostustarkastuksiin ja ulkomuodon jalostustarkastuksiin.	-Yhdistys järjestää mahdollisuuden käyttäytymisen jalostustarkastukseen, sekä ulkomuodon jalostustarkastukseen, jossa osio myös luonteen arvioinnista. -PEVISA ei sisällä vaatimuksia luonnetestauksesta

Terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuosituksset, muut toimenpiteet
-Lisätään jalostuspohjan perinnöllistä vaihtelua ja ehkäistään näin perinnöllisten sairauksien yleistymistä. -Luustoltaan terve koira -Rodunomaisesti, tasapainoisesti ja vaivattomasti liikkuva -Alkuperäiseen työtarkoitukseen kykenevä -Terveihoinen- ja turkkinen koira - Pitkä elinikä	-PEVISA - ohjelmassa rekisteröinnin raja-arvona on lonkaniveldysplasian aste C ja kyynärniveldysplasian aste 1, kuitenkin niin että 1-kyynäräisen saa parittaa vain 0-kyynäräisen kanssa. -Kuvauslausunnon vähimmäisikä on 18 kk -Jalostussuosituksissa ohjataan tutkituttamaan koira myös laajemmin, esim. selän osalta. - Astutuksessa toisen osapuolen tulisi olla terve luustoltaan (esim. C-lonkkaiselle suositellaan A-lonkkaista, 1-kyynärille suositellaan 0-kyynäräistä.) -Kasvattajien valistustyö terveystutkimuksien tärkeydestä kotikoirasta työkoiraan -Terveyskyselyt rodun omistajille -Allergiataipumusta omaavaa tai iho-oireista koira ei käytetä jalostukseen

Lisääntyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuosituksset, muut toimenpiteet
- Normaali astutus - Uroksilla ei astumisongelmia - Uroksilla riittävä sukupuolivietti - Nartuilla normaali kiimakierto ja lisääntymiskyky - Hyvä luonnonmukainen synnytys - Nartun hyvä hoivavietti	- Jalostuksen käytetään vain koiria, jotka pystyvät lisääntymään luonnollisesti ja hoitamaan pentujaan. -Keinosiemennyksen syynä ei saa olla nartun tai uroksen haluttomuus tai kyvyttömyys normaaliin astutukseen

Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuosituksset, muut toimenpiteet
- Sopusuhtainen ja tasapainoinen rakenne - Ei liioiteltuja ulkomuoto-ominaisuuksia - Etu- ja takaraajojen riittävä kulmaus	- Järjestetään ulkomuodon jalostustarkastuksia - Osallistuminen tuomarikoulutuksiin

Käyttöominaisuudet	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
-Käyttöominaisuus laumaa vartioivana rotuna -Rodun soveltuvuus ja sopeutuminen myös aluevartiointiin ja seurakoiraksi oikeanlaisessa ympäristössä -Luovutetaan työkäyttöön maataloille, jotta laumanvartijan käyttöominaisuus säilyisi alkuperäisenä.	-Kerätään maataloilla työskentelevien koirien ominaisuuksista tietoa -Yhdistys järjestää käyttäytymisen jalostustarkastuksia, joka karsii luonteiden ääripäät jalostuksesta - Aggressiivisia tai arkoja koiria ei käytetä jalostukseen.

Jalostuspohja	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
-Geenien monipuolisuus -Perinnöllisen monimuotoisuuden vaaliminen -Käytetään mahdollisimman paljon eri yksilöitä eri suvuista -Sukusiitos-asteen pitäminen mahdollisimman matalana	-Yksittäisten jalostuskoirien jälkeläismäärän rajoittaminen. Rodun PEVISA-ohjelmassa koiralle rekisteröidään enintään 25 jälkeläistä. (viimeisin rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan). - Vältetään matadorjalostusta. Etsitään käyttökelpoisia jalostuskoiria ns. kotikoirista.

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

- Pentueen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla virallinen lonkka- ja kyynärkuvauslausunto
- Koiran tulee olla 18kk kuvaushetkellä
- Rekisteröinnin raja-arvona on lonkkaniveldysplasian aste C
- Rekisteröinnin raja-arvona on kyynärniveldysplasian aste 1, kuitenkin niin että 1-kyynäräisen saa parittaa vain 0-kyynäräisen kanssa.
- Koiran Suomessa rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 25 pentua. Viimeinen rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.
- Ulkomaalaisia koiria koskeva poikkeus: Ei vaadita PEVISA-tutkimuksia (narttu 1, uros 2 pentuetta)

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Legenda kertoo tämän näköisen koiran taistelleen roomalaisia vastaan portugalilaisten paimenten, Viriatojen rinnalla jo vuonna 200 eaa. Totta tai ei, niin tunnettu runoilija Bras Garcia de Mascarenhas kuvaa viriatojen koiria tähän tapaan:

"Rennot lavat, paheksuvat silmät, laskevat huulet, musta nenä, karvainen kuono, typistetyt korvat, kiertyneet kynnet, vahvat jalat ja tassut, roteva runko, jyrkät lonkat, vahva leuka, tuuheä häntä, lyhyt sekä vahva kaula ja lanteet."

Osuva kuvaus estrelanvuoristokoirasta 1600-luvulta.

Estrelan vuoristo on Portugalin korkein kohta, 1981 m merenpinnan yläpuolella. Vuoristo oli erinomainen asuinpaikka Iberian sudelle ja aikoinaan susikanta oli erittäin tiheä tällä alueella. Ruskea

karhu on tänä päivänä hävinnyt alueelta, mutta niitäkin on aikanaan elänyt runsaasti Estrelan vuoristossa.

Estrela-vuorten paimenien täytyi joka päivä vaeltaa ylös vuorella sijaitseville laidunmaille. Paimenet karjoineen joutuivat usein susilaumojen hyökkäysten kohteiksi. Tämän takia paimenet tarvitsivat turvakseen vahvan ja rohkean koiran, joka puolusti heitä ja laumaa petojen ja ryöstäjien hyökkäyksiltä ryöstäjiltä. Tämän koiran tuli olla vahva rungoltaan ja iso kooltaan, mutta kuitenkin nopea ja notkea. Sen piti pystyä tappelemaan ja toisaalta liikkumaan vaikeassa maastossa. Koiran tuli olla myös erittäin viisas ja sitkeä selvitäkseen Estrelan vuorten vaikeissa ja ankarissa olosuhteissa. Tärkeää oli myös se, että koira oli perusterve pystyäkseen toimimaan tehtävässään. Koiran tuli olla aina valmis puolustamaan omistajaansa ja laumaansa.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Estrelanvuoristokoirasta tuli juuri tällainen kahdenlaisen ”valinnan” ansiosta. Yhtäältä valintaa teki ihminen risteyttämällä ainoastaan yksilöitä, jotka olivat heidän mielestään parhaita tehtävässään. Toisaalta luonto taas hoiti valintansa karulla tavallaan, sillä vain vahvimmat ja terveimmät yksilöt säilyivät hengissä.

Estrelanvuoristokoiralle kehittyi kaksi erilaista karvatyyppiä, lyhyt- ja pitkäkarvainen. Pitkäkarvainen koira oli yleisempi Manteigasín alueella, kun taas lyhytkarvaiset olivat suosittumia Seian ja Gouveian alueilla. Tänä päivänä pitkäkarvainen tyyppi on paljon yleisempi, kun taas lyhytkarvainen versio on harvinaisempi jopa Portugalissa.

Paimenet varustivat koiransa metallisilla piikkipannoilla suojatakseen koirien niskaa ja kurkkua hyökkäyksiltä. Samasta syystä koirilta typistettiin myös korvat. Koirat vartioivat laumoja 2-6 koiran ryhmissä. Koirat jätettiin päiviksi yksinään karjan kanssa laidunmaille, jossa ne jatkuvasti tarkkailivat ympäristöään lauman yläpuolisilta piilopaikoilta. Illan tullen koirat palasivat lauman kanssa kotiin. Koirat nukkuivat lähellä karjaa ja samalla ne puolustivat ja vahtivat omistajiaan. Toisinaan koiria käytettiin ”vetojuhtina” kärryille, joissa kuljetettiin mm. maitoa ja juustoa. 1900-luvun alussa sudet ja karhut alkoivat käydä harvinaisiksi Estrelan vuoristossa ja laumanvartijakoirat kävivät tarpeettomiksi. Tämä oli kohtalokasta estrelanvuoristokoiralle.

Haukkujan virkaa pystyi hoitamaan pienempikin koira, joka ei syönyt niin paljoa. 1970 - luvulle tultaessa rotu oli alkanut menettää jalansijaansa paimenten työkoirana ja oli häviämässä. Onneksi oli kuitenkin muutamia ihmisiä, jotka halusivat säilyttää tämän jalon ja kauniin rodun. Nämä ihmiset valitsivat yksilöt ja tyyppin, joita jalostivat ja joista loivat pohjan sille, mikä estrelanvuoristokoira on tänä päivänä. Estrelanvuoristokoirien käyttötarkoitus eri maissa tänä päivänä on melko yhtenäistä, koirat toimivat pääasiassa seurakoirina mutta niitä käytetään myös eläinten ja omaisuuden vartioimiseen. Suomessa työkäytössä olevat estrelat vartioivat mm. lammastiloilla, hevosstalleilla, lintufarmeilla sekä turkistiloilla.

Virkistysmatkailun lisääntyä rotu alkoi käydä tutuksi tavalliselle portugalilaiselle ja joitakin yksilöitä päätyi herraskartanoihin. Herraskartanoista rotu löysi tiensä näyttelykehiin. Ensimmäinen rotumääritelmä estrelanvuoristokoirasta laadittiin vuonna 1933.

Rotumääritelmän laati professori Manuel Marques. Rotumääritelmän julkaisu antoi kasvattajille rajat ja tavoitteet, joiden mukaan jatkaa jalostustyötä kohti homogeenisempaa tyyppiä. Viralliseksi roduksi FCI hyväksyi estrelanvuoristokoiran 11.1.1967. Pikkuhiljaa rotu alkoi tulla tutuksi myös ulkomailla. Iso-Britannia ja Hollanti olivat ensimmäiset maat, joihin estrelanvuoristokoira levisi 1970- luvulla.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Estrelanvuoristokoira on yksi vanhimmista ja puhtaimmista paimenkoiraroduista, ja sen alkuperä on

Portugalin Estrela-vuoristossa. Estrelat polveutuvat muinaisesta karjakoiratyypistä. *“Alentejoon jääneet karjakoirat kehittyivät hieman kookkaammaksi ja suuriluisemmaksi muunnokseksi, joka lopulta kokonaan erotettiin Serra da Estrelan paimenten käyttämistä, säästävyyden ja köyhyyden takia vähemmän ruokituista, vuorilla työskentelevistä veljistään”*. (Estrelanvuoristokoira ja sen tausta 2006, Roger F Bye)

Eri linjat

Täysin toisistaan poikkeavia sukulinjoja Suomessa ei tällä hetkellä ole.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Suomeen ensimmäinen estrelanvuoristokoira saapui 1984. Ensimmäiset tuonnit olivat Ruotsista, urokset Agaius Barito ja Berry sekä narttu Agaius Bernita.

Suomeen on tuotu ja rekisteröity yhteensä vuosien 1984 – 2013 välisenä aikana 57 pitkäkarvaista ja 1 lyhytkarvainen estrela. Koirat on tuotu Norjasta, Ruotsista, Iso-Britanniasta, Hollannista, Ranskasta, Tšekistä, Slovakiasta sekä Portugalista. Vuosina 2014 – 2024 tuotuja, rekisteröityjä pitkäkarvaisia on 24, joista lyhytkarvaisia on 3.

Suomen estrelakanta on peräisin 10 uroksesta ja 9 nartusta.

Urokset:

Beethoven Encarnado v. Castelo Branco, Cardo do Vale do Poco, Dalbohundens Hoss, Dykebo`s Fogo de Artificio, Dykebo`s Irmao Ignis, Kai v.d Tafelronde, Karabas Caloroso Cabeludo Crapula, Louvado de Borosi, Maio dos Montes Herminios, Nero da Casa Redonda.

Nartut:

Agaius Bernita, Agaius Happy Doggy, Agaius Red Cheritha, Alva da Pichera av Bicess, Ana dos Montes Herminios, Flor Finlandes do Rio Zezere, Hoffen –Hill`s Estrela Ewie, Karabas Rapariga Ridente, Karabas Rapariga Riquissimo.

Rodun kasvattajaveteraaneihin Suomessa kuuluu kennel Li`l Folks, joka aloitti pitkäkarvaisten estrelanvuoristokoirien kasvattamisen 1989. Syntynyt pentue oli Suomen ensimmäinen. Kennel Li`l Folksin kantakoirat olivat ruotsalaistaustaisia. Vuoden 2011 loppuun mennessä Li`l Folks kennelistä on lähtenyt maailmalle 92 pentuetta. Monen suomalaisen kasvattajan kantakoirat ovat peräisin Li`l Folks kennelistä.

Li`l Folks kennelin lisäksi, yli 5 pentuetta rotua ovat kasvattaneet, vuosien 1989–2024 aikana; kennel Louvados (18 pentuetta), kennel Steppen Hill`s (16), kennel Gladlystones (8), kennel Metkumutkan (7) ja kennel Begados`es ja kennel Jamalin (molemmat 6 pentuetta).

Viimeisen viiden vuoden aikana on Suomen Kennelliiton rekisteröityjä pentueita syntynyt kolmella kennelnimellä; kennel Esta Noches, kennel Steppen Hill`s ja kennel Jamalin.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Estrelanvuoristokoirat ry:n perustamiskokous pidettiin 22.11.1986 ja yhdistysrekisteriin se on merkitty 28.10.1997 kotipaikkana Tampere.

Suomen Kennelliitto on hyväksynyt Estrelanvuoristokoirat ry:lle rotuyhdistys statuksen 2.9.2024. Rotujärjestönä toimii Suomen Seurakoirayhdistys ry.

Estrelanvuoristokoirat ry:n säännöissä, jotka ovat astuneet uudistuneena voimaan 25.6.2024 (Liite 1.) kerrotaan muun muassa, että yhdistyksen tarkoituksena on edistää koiraharrastusta ja tehdä estrelanvuoristokoiria rotua tunnetuksi. Tavoitteena on edistää puhtasrotuisten ja terveiden estrelanvuoristokoirien jalostusta, ja ohjata jäseniä kouluttamaan koiriaan oikein. Yhdistys pyrkii lisäämään rodun harrastajien yhteistoimintaa ja tietojen vaihtoa. Yhdistys järjestää tapahtumia, sekä ohjaa rodun jalostusta ja terveystilanteen kehittymistä.

Yhdistys julkaisee vähintään kaksi kertaa vuodessa ilmestyvää Estrela-lehteä. Lehti toimii jäsenistön yhteys- ja tiedotuskanavana. Lehti sisältää rotua käsitteleviä artikkeleita, uutisia, näyttelyarvosteluita, terveystuloksia, ilmoituksia ja kuvia. Yhdistyksellä myös ajantasaiset kotisivut, sekä Facebook- ja Instagram-sivustot yhdistysasioiden tiedottamiseen. Yhdistys pyrkii järjestämään vuosittain joko yhden ulkomuodon jalostustarkastuksen tai käyttäytymisen jalostustarkastuksen tarpeen mukaan. Yhdistyksen pentuvälitys toimii kotisivujen, sekä Estrela-lehden kautta.

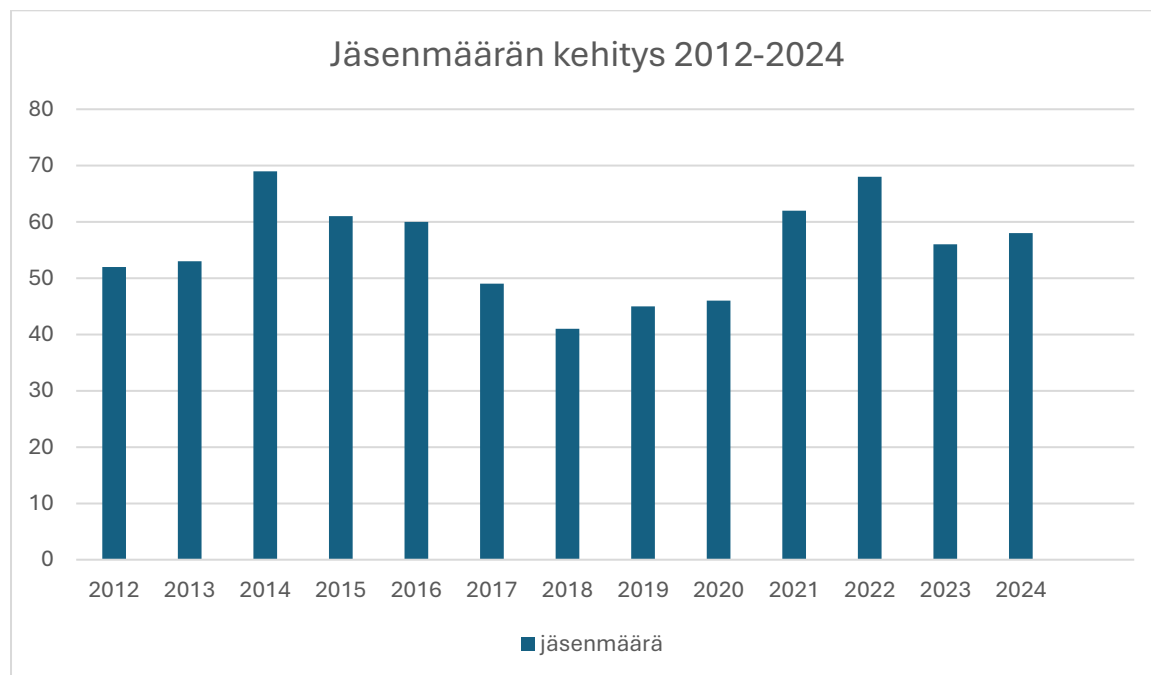
Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

Jäsenmäärä on kasvanut vuosina 2020–2022 ja pysynyt sen jälkeen melko vakaana. Vuonna 2024 yhdistyksessä oli 58 jäsentä. Määrä vaihtelee vuosittain muun muassa pentueiden mukaan. Lukuihin sisältyvät varsinaiset jäsenet, perhejäsenet, pentuejäsenet sekä kunniajäsenet.

Kasvattajien toivotaan jatkossakin liittävän pennunostajat yhdistyksen jäseniksi ja jakavan tietoa yhdistyksen toiminnasta.

Taulukko 2.

Jäsenmäärän kehitys vuosina 2012-2024. Lähde: SKL, <https://www.kennelliitto.fi/omakoira-palvelu/omakoira-palvelu-yhdistyksille>



Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Vuonna 2025 yhdistykselle muodostettiin jalostustoimikunta, joka toimii hallituksen alaisuudessa. Yhdistyksen jalostustoimikunta ja hallitus tekee mielellään yhteistyötä kasvattajien kanssa.

Jalostustoimikunnan tehtävänä on tiedottaa ja neuvoa, kerätä ja hyödyntää tietoa, seurata rodun tilaa eri ominaisuuksissa sekä kartoittaa ja vastustaa perinnöllisiä sairauksia. Jalostustoimikunta laatii tavoite- ja toimintaohjelmia ja huolehtii yhteydenpidosta jalostustoimikunnan ja muiden rodun harrastajien, esimerkiksi ulkomaisten rodun yhdistysten välillä. Sen tulee soveltaa käytäntöön myös Kennelliiton ulkomuototuomariohjeistusta liioitelluista rotupiirteistä. Jalostustoimikunnan tehtävänä on turvata suunnitelmallisesti rodun jalostuksellinen tulevaisuus. (Suomen Kennelliitto 2025).

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Estrelanvuoristokoiraa kuuluu harvalukuisiin rotuihin ympäri maailman. Kuten kohdassa 2. Rodun tausta jo mainittiin, Suomen Estrela-kanta pohjaa kymmeneen (10) urokseen ja yhdeksään (9) narttuun ja ensimmäinen estrela saapui Suomeen 1984. Kuten taulukosta 3. näemme, ovat estrelojen rekisteröinnit viimeisen 10 vuoden aikana pysyneet hyvin pieninä, vaihdellen välillä 2- 17 koiraa. Nämä rekisteröintimäärät sisältävät myös Suomeen tuodut koirat, joita on vuosittain ollut 1 – 6 kappaletta.

Taulukko 3. Vuositilasto – rekisteröinnit. Lähde: SKL jalostustietojärjestelmä 1/2025

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Pennut(kotimaiset)	9	-	15	10	7	-	-	14	7	15
Tuonnit	1	2	1	6	3	4	2	2	1	2
Rekisteröinnit yht.	10	2	16	16	10	4	2	16	8	17
Pentueet	1	-	2	3	2	-	-	2	1	3
Kasvattajat	1	-	2	2	2	-	-	2	1	3
Jalostukseen käytetyt eri urokset										
-kaikki	1	-	2	3	2	-	-	2	1	3
-kotimaiset	-	-	1	1	2	-	-	2	1	2
-tuonnit	1	-	1	2	-	-	-	-	-	1
-ulkomaiset	0		0	0	0			0	0	0
-keskimääräinen jalostuskäytön ikä	2v11kk	-	3v6kk	3v9kk	2v10kk			7v1kk	5v9kk	8v1kk
Jalostukseen käytetyt nartut										
-kaikki	1	-	2	3	2	-	-	2	1	3
-kotimaiset	-	-	-	1	-	-	-	2	1	3
-tuonnit	1	-	2	2	2	-	-	-	-	-
-keskimääräinen jalostuskäytön ikä	6v1kk	-	3v6kk	6v	5v4kk	-	-	4v7kk	5v11kk	3v5kk
-sukusiitosprosentti	0,00%	-	1,45%	0,29%	0,59%	-	-	3,13%	2,58%	5,87%

Rekisteröintimäärät Suomessa

Vuodesta 1998 vuoteen 2024 Suomeen on rekisteröity yhteensä 888 Estrelanvuoristokoiraa. Tilaston

(Taulukko 3.) tarkasteluvuosina (2015- 2024) on rekisteröity yhteensä 101 koiraa, joista Suomessa syntyneitä pentuja on 77 kpl. Tuontikoiria on rekisteröity 24 kpl.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Tuontikoirien määrä vuosina 2015-2024 on ollut 24 kpl. Tuontikoirien määrä on laskenut. Tuontikoiria on tuotu Portugalista. Kaikkia tuontikoiria ei ole rekisteröity Suomen Kennelliiton rekisteriin.

Pääsääntöisesti estreloita tuodaan Suomeen eniten rodun alkuperämaasta Portugalista.

Tuonneista on päätyntä jalostuskäyttöön alle puolet, edellisen 10 vuoden aikana. (5 narttua ja 5 urosta). (Taulukko 3.) Syynä tähän ovat erilaiset terveydelliset ongelmat, esim lonkkadysplasia.

Tuontikoiria on jäänyt käyttämättä jalostukseen terveydellisten ongelmien ja sairauksien vuoksi. Lisäksi rekisteröintien lasku Suomessa saa ihmisiä hankkimaan koiransa ulkomailta, ja koiria ei ole tällöin ajateltu lähtökohtaisesti jalostuskäyttöön.

Ulkomailta saatujen lukujen pohjalta tarkastellaan estrelanvuoristokoiran rekisteröintejä maailmalla, voidaan todeta sen olevan maailmanlaajuisesti harvalukuinen rotu kotimaataan Portugalia lukuun ottamatta.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Ajanjaksona 2015–2024 jalostukseen käytettyjen urosten keskimääräinen jalostuskäytön ikä on n. 4 vuotta 6 kk (2v 11kk- 8v 1 kk.) Narttujen keskimääräinen jalostuskäytön ikä on n. 4 vuotta 9 kk (3v 5kk- 6v 1kk.) Edellisen JTO:n (1998-2014) tarkastelukautena urosten keskimääräinen jalostuskäytön ikä oli 3 vuotta 4 kk ja narttujen 3v 8 kk. Vertailu kertoo, että jalostuskoirien keskimääräiset iät ovat nousseet. Nuorten koirien käyttäminen jalostuksessa on rodulle aina terveydellinen riski, koska monet sairaudet, jotka aiheuttavat ongelmia jälkeläisille, voivat tulla ilmi vasta vanhempana. Rodun keskimääräinen sukupolven pituus on 4 vuotta.

Tietoa sukusiitoksesta

Kuten Suomen Kennelliitto, myöskään Estrelanvuoristokoirat ry ei suosittele pentueen viiden sukupolven mukaan lasketun sukusiitosprosentin ylittävän 6,25 % (JTO 2010–2014), mikä on verrattavissa serkusparitukseen. Kun pentueiden sukusiitosprosentin laskennassa käytetään Koiranetjalostustietojärjestelmää, on muistettava pitää mielessä, että sen antama prosenttiluku yhdistelmälle on parhaimmillaankin vain hyvin viitteellinen ja suuntaa antava.

Jalostustietojärjestelmän antama sukusiitosprosentti on aliarvio todellisuuteen nähden, sillä jalostustietojärjestelmä käyttää sukusiitosprosentin laskemisessa vaihtelevaa määrää sukupolvia eri koirien kohdalla, laskentaan käytetyistä sukutauluista puuttuu usein moniakin yksilöitä ja sama koira voi olla mukana sukutaulussa useammalla eri rekisteritunnuksella, jolloin järjestelmä tulkitsee sen aina eri yksilöksi. On kuitenkin erittäin tärkeää seurata sukusiitosprosentin kehityssuuntaa, jotta pystytään seuraamaan mihin suuntaan rodun jalostuspohjan laajuus ja mahdolliset sairausriskit sekä lisääntymisongelmiin liittyvät riskit ovat menossa.

Viimeisen 10 vuoden aikana sukusiitosprosentin keskiarvo on 1,99%. Suomalaisten estrelanvuoristokoirien keskimääräinen sukusiitosprosentti ollut ennen vuotta 2007 hälyttävän korkealla. Vasta vuodesta 2007 eteenpäin yhdistelmien keskimääräinen sukusiitosprosentti on saatu pysymään alle suositellun 6,25 %. Alimmillaan se on ollut 0,00% vuonna 2024. Kyseisenä vuonna Suomeen rekisteröitiin yhteensä 10 estrelanvuoristokoiraa. Jalostuspohja on rodussa todella kapea. Osa koirista on toisilleen kaukaista sukua. Viime vuosina on pystytty välttämään lähisukulaisten käyttämistä jalostuksessa.

Mikäli rodun sukusiitosaste pääsee liian korkeaksi, sillä on yleensä merkittäviä haittavaikutuksia niin koko rodulle, kuin sen yksilöillekin. Erilaiset perinnölliset sairaudet pääsevät paremmin esiin, mitä yhdenmukaisemmaksi (= homogeenisemmaksi) rodun geenipohja käy. Tällöin on tietysti huomattavasti todennäköisempää, että erilaisia sairauksia (varsinkin immunologisia kuten allergioita) sairastavien ja siten jalostuskäytön ulkopuolelle jäävien yksilöiden määrä rodussa kasvaa. Tästä taas aiheutuu se, että kun aina vain pienempi kanta on terveytensä puolesta käytettävissä jalostukseen, alkaa rodun geenipooli köyhtyä entisestään huomattavalla nopeudella.

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär-parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %. Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla. Sukusiitosaste riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä. Vain sellaisten yhdistelmien sukusiitosasteita, jotka ovat lasketut saman taustatiedon perusteella, voi vertailla keskenään. (Suomen Kennelliitto, Sukusiitos)

Haitat alkavat näkyä, kun yhdistelmän sukusiitosaste ylittää 10 %

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä. (Suomen Kennelliitto, Sukusiitos) Yhdistelmien sukusiitosasteeksi suositellaan korkeintaan 6,25 % viidellä sukupolvella laskettuna. (Mäki & Mujunen, 2018)

Sukukatokerroin ilmoittaa kuinka suuri osuus sukutaulun tiedossa olevista esivanhemmista on eri koiria. Se kertoo ainoastaan koiran omasta sukutaulusta (ei siis koko populaation perimän monimuotoisuudesta). Kerroin voi saada arvoja 0–100 % (tai 0–1,0). Jos koiran viiden polven sukutaulussa on tiedossa 60 esivanhempaa, joista 30 on eri koiria, on sukukatokerroin 0,50 eli 50 %. Sukukatokerroin (SKK) kertoo perimän vaihtelun määrästä yhdistelmissä eri tavalla kuin sukusiitosaste. Jos SKK on pieni, on perimän vaihtelua jo menetetty huolimatta siitä, että sukusiitosaste on alhainen. Vain yhdistelmän toiseltakin puolelta tuleva sukusiitos laskee heti SKK:ta – toisen puolen sukusiitoshan ei välttämättä näy lainkaan sukusiitosasteessa. (Suomen Dobermannyhdistys, Sukukatokerroin) Sukusiitosaste on yhteydessä sukukatokertoimeen siten, että sukusiitoskertoimen ollessa korkea, koiralla on myös aina sukukatoa. Korkea sukukatokerroin ei taas ole välttämättä yhteydessä sukusiitosasteeseen. Hyvin ”sukukatoisista” vanhemmista voi syntyä ei-sukusiitetty yksilö, jolla on paljonkin heterotsygotiaa. (Suomen Dobermannyhdistys, Sukukatokerroin)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Estrelanvuoristokoirien vuosittainen sukusiitosaste (Taulukko 4). on ollut vuosien 2015–2024 aikana korkeimmillaan 5,87 % (=keskiarvo yhdelle v.2015 syntyneelle pennulle) Rodun keskimääräinen sukusiitosaste vuosien 2015–2024 aikana on ollut 1,99%. Edellisen JTO:n tarkasteluvuosien aikana vuosina 1998-2014 se on ollut 5,91%. Rodun keskimääräinen sukusiitosaste on laskussa.

Jalostustietojärjestelmän antama sukusiitosprosentti on aliarvio todellisuuteen nähden, sillä jalostustietojärjestelmä käyttää sukusiitosprosentin laskemisessa vaihtelevaa määrää sukupolvia eri koirien kohdalla, laskentaan käytetyistä sukutauluista puuttuu usein moniakin yksilöitä ja sama koira voi olla mukana sukutaulussa useammalla eri rekisteritunnuksella, jolloin järjestelmä tulkitsee sen aina eri yksilöksi.

On kuitenkin erittäin tärkeätä seurata sukusiitosprosentin kehityssuuntaa, jotta pystytään seuraamaan mihin suuntaan rodun jalostuspohjan laajuus ja mahdolliset sairausriskit sekä lisääntymisongelmiin liittyvät riskit ovat menossa.

Tehollinen populaatiokoko ja sen laskeminen

Tehollinen populaatiokoko kuvaa rodun geneettistä monimuotoisuutta ja jalostuspohjan laajuutta. Se on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos 11 rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koira. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu. (Mäki 2016, Tehollinen populaatiokoko)

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä. Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän tietokannassa tehollinen koko on laskettu jalostuskoirien lukumäärästä. On huomioitava, että laskentakaava antaa yliarvion, koska se olettaa, etteivät jalostuskoirat ole sukua toisilleen ja, että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla. (Mäki 2016, Tehollinen populaatiokoko).

Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $Ne = 4 \cdot Nu \cdot Nn / (2 \cdot Nu + Nn)$, jossa

- Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja
- Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

Eräs suositus jalostuseläinten minimimäärästä on 25 lisääntyvää urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua, eli joilla ei ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän polven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67. Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi, jopa 1000 yksilöä, jotta sukulaistumisesta johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi sitä. Useimmilla koiraroduilla tähän pitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä, joten tulevaisuudessa tarvitaan ennen pitkää risteytyksiä. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. (Mäki 2016, Tehollinen populaatiokoko).

Rotumme pentuemäärät ovat alhaisella tasolla, joka edelleen aiheuttaa hankaluuksia löytää sopivaa jalostusmateriaalia. Estrelan tehollinen koko on ollut tarkastelujaksolla tasaisen alhainen. Ettei perimän monimuotoisuus entisestään kapene, tulee jalostusvalinnoissa välttää samojen yksilöiden käyttöä useasti, sekä kiinnittää erityistä huomioita sukusiitosasteeseen. Samoja yhdistelmiä ei tule uusia. Jalostukseen käypiä uroksia pitäisi käyttää tasaisesti.



Kuva: Sari Uusitalo

Taulukko 4. Jalostuspohja 2015-2024 sukupolvijakson mukaan, 4 vuotta (esitetty vuosittain), (Lähde: SKL jalostustietojärjestelmä 1/2025)

Per vuosi	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
- pentueet	1		2	3	2			2	1	3
- jalostukseen käytetyt eri urokset	1		2	3	2			2	1	3
- jalostukseen käytetyt eri nartut	1		2	3	2			2	1	3
- isät/emät	1	-	1	1	1	-	-	1	1	1
- tehollinen populaatio	1 (50%)	-	3 (75%)	4 (67%)	3 (75%)	-	-	3 (75%)	1 (50%)	4 (67%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0 %	0 %	9 %	20 %	25 %	-	100 %	22 %	0 %	12 %
- nartuista käytetty jalostukseen	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	50 %	100 %	14 %	25 %	0 %

Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	6	7	7	5	4	3	6	10	12	14
-jalostukseen käytetyt eri urokset	6	7	7	5	4	3	6	8	7	8
-jalostukseen käytetyt eri nartut	5	6	6	4	4	3	4	7	9	11
- isät/emät	1,2	1,17	1,17	1,25	1	1	1,5	1,14	0,78	0,73
- tehollinen populaatio	7 (58%)	8 (57%)	8 (57%)	6 (60%)	5 (62%)	4 (67%)	6 (50%)	10 (50%)	11 (46%)	13 (46%)
- uroksista käytetty jalostukseen	11 %	15 %	16 %	27 %	31 %	21 %	18 %	10 %	3 %	2 %
- nartuista käytetty jalostukseen	0 %	0 %	10 %	18 %	22 %	31 %	14 %	6 %	11 %	10

Estrelanvuoristokoirien tehollisen kannan koko (Ne) vuosina 2015-2024/sukupolvi

Taulukkoon 4. on laskettu valmiiksi tehollisia populaatiokokoja/sukupolvi. Sukupolven 2021–2024 aikana rodun tehollinen kannan koko (Ne) on ollut 7. Sukupolven 2020–2023 aikana se on ollut 8 ja sukupolven 2019–2022 aikana se on ollut 8. Tehollinen populaatiokoko on kriittisen pieni, mikä aiheuttaa rodun keskimääräisen sukusiitosasteen nopeaa nousua. Vuosina 2015–2024 tehollinen populaatiokoko on vähentynyt melkein puolella.

Mikäli jalostuksessa käytetään yhtä montaa urosta kuin narttua, lukusuhte isät/emät on yksi (Taulukko 4, per sukupolvi). Mitä pienempi tämä luku on, sitä epätasaisempaa on urosten jalostuskäyttö. Mitä useampi uros on jalostuskäytössä ja mitä lähempänä niiden määrä on narttujen määrää, sitä suurempi osuus rodun geeneistä siirtyy seuraavaan sukupolveen. (Mäki & Mujunen, 2018)

Isät/emät -suhdeluku on ollut alhaisin 2015–2024 ajanjaksolla, 2015 (0,73) ja 2016 (0,78). Uroksia saisi olla enemmän käytössä sukupolven (4 vuotta) aikana. Niiden määrän tulisi olla lähempänä narttujen

määrää, jotta suurempi osuus rodun geeneistä siirtyisi seuraavaan sukupolveen.

Rodun sukusiitosasteen suhteellinen kasvunopeus/sukupolvi = $1:(2xNe)$ Heterotsygotian häviämistä kuvaava rodun sukusiitosasteen kasvunopeus ei saisi olla enempää kuin 1 % sukupolven aikana. Vuosittain sukusiitosaste saisi kasvaa korkeintaan 0,25 %. Tätä nopeampi kasvaminen tarkoittaa geneettisen materiaalin köyhtymistä eli liian nopeaa heterotsygotian häviämistä, jolloin tehollinen koko on alle 50. Kannan tehollinen koko on suoraan verrannollinen kannan sukusiitosasteen kasvunopeuteen eli mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin keskinäinen sukulaisuus rodussa lisääntyy ja sukusiitosaste nousee. Suljetussa koirakannassa sukusiitosaste nousee väistämättä sukupolvesta toiseen. Kaikki koirarodut ovat suljettuja kantoja, ellei niissä ole risteytyksiä tai rotuun ottoja. (Mäki, 2007)

Estrelanvuoristokoirien populaatio ei ole suljettu ja rotuun otot ovat mahdollisia rodun kotimaassa. Sukupolven 2021–2024 aikana on rodun tehollinen populaatio koko (Ne) on ollut 7. Tämän mukaan laskettuna saadaan sukusiitosasteen suhteelliseksi kasvunopeudeksi/sukupolvi $1:(2x7) = 0,07$ % ja vuosittaiseksi kasvunopeudeksi 0,05 %.

Jalostuskoirien käyttömäärät

Jotta rodun geneettinen monimuotoisuus olisi turvattu, saisi suosituksen mukaan pienilukuisessa rodussa yhden koiran elinikäinen jälkeläismäärä olla 5 % neljän vuoden rekisteröinneistä. Toisen polven jälkeläismäärä saisi olla 10 % neljän vuoden rekisteröinneistä.

Vaikka rodussa on pienet rekisteröintimäärät, saattaa yksikin iso pentue muuttaa analysoitaessa eniten käytettyjen urosten/narttujen painoarvoa. Kuten taulukosta 5. ja 6. näkyy, ”käytetyimpien” koirien listalle on siis päässyt yhdelläkin pentueella. Koiran vaikutus koko kantaan voi olla suuri, vaikka sillä itsellään ei olisikaan ollut paljon jälkeläisiä (toisen polven jälkeläiset). Jalostuskoirien käyttömäärät uroksilla ja nartuilla eivät ylitä suosituksia ensimmäisessä saattikka toisessa polvessa. Suositus jälkeläisten maksimimäärälle on pienilukuisissa roduissa 2-3 pentuetta, estrelanvuoristokoirilla tämä lukema ei ole mennyt yli suositusten viimeisen 10 vuoden aikana.



Taulukko 5. Viimeisen 10 vuoden aikana (2015 – 2024) jalostukseen runsaimmin käytetyt 14 urosta. Tuonnit on alleviivattu Lähde: SKL jalostustietojärjestelmä 1/2025.

Tilastointiaikana							Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Uros	Synt.vuosi	Pentueita	Pentuja	%osuus	kumul. at.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	LI'L FOLKS DESPERADO	2009	1	9	11,69 %	12 %	2	7	1	9
2	JAMALIN DANDIFIED DARLING	2020	1	9	11,69 %	23 %	0	0	1	9
3	<u>ROCA DA</u> <u>ACINOMAGR</u> <u>ICULTURA</u>	2021	1	9	11,69 %	35 %	0	0	1	9
4	LI'L FOLKS ACCORD	2008	1	7	9,09 %	44 %	2	16	2	14
5	METKUMUT KAN HIGH VOLTAGE	2010	1	7	9,09 %	53 %	1	3	1	7
6	LI'L FOLKS UNITED	2005	1	7	9,09 %	62 %	1	3	1	7
7	<u>GANDALF DA</u> <u>QUINTA</u> <u>MOINHOS</u> <u>DAS ALMAS</u>	2015	1	6	7,79 %	70 %	0	0	1	6
8	LOUVADOS QUADRSPED E	2010	1	5	6,49 %	77 %	0	0	4	24
9	STEPPEN HILL'S LAST IN LINE	2017	1	4	5,19 %	82 %	1	9	1	4
10	<u>OLIMPO DA</u> <u>QUINTA DO</u> <u>GANHÃO</u>	2019	1	4	5,19 %	87 %	0	0	1	4
11	STEPPEN HILL'S LITTLE DRUMMER BOY	2017	1	3	3,90 %	91 %	0	0	1	3
12	<u>RIU'S DAS</u> <u>TERRAS</u> <u>D'CISTER</u>	2017	1	3	3,90 %	95 %	0	0	1	3

13	STEPPEN HILL'S JOURNEYMAN	2015	1	3	3,90 %	99 %	0	0	1	3
14	<u>NO'LOBOS</u> <u>NINO VIGILI</u> <u>LABORE</u>	2006	1	1	1,30 %	100 %	0	0	4	10

Urosten välisistä lähisukulaisuussuhteista, voidaan taulukosta todeta seuraavat asiat:

- Viimeisen 10 vuoden aikana on käytetty yhteensä vain 14 urosta, joilla kaikilla on vain yksi pentue. Tämä kertoo rodun pienilukuisuudesta.
- 14 käytetyn uroksen jälkeläismäärän keskiarvo on 5,2 pentua ja 1 pentuetta
- LI'L FOLKS UNITED on STEPPEN HILL'S JORNEYMAN isä
- STEPPEN HILL'S LAST ON LINE on STEPPEN HILL'S LITTLE DRUMMER BOY veli
- LI'L FOLKS DESPERADO on STEPPEN HILL'S LAST ON LINE ja STEPPEN HILL'S LITTLE DRUMMER BOY isä

Taulukko 6. Viimeisen 10 (2015-2024) vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 10 narttua. Tuonnit on alleviivattu Lähde: SKL jalostustietojärjestelmä 1/2025.

Tilastointiaikana						Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Narttu	Syntymä vuosi	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	<u>VIOLETA DA CASA DE LOAS</u>	2018	2	18	23,38 %	0	0	2	18
2	STEPPEN HILL'S IS THIS LOVE	2013	2	16	20,78 %	3	10	2	16
3	GLADLYSTONES LILAC LOLLIPOP LIPS	2011	2	12	15,58 %	0	0	3	19
4	STEPPEN HILL'S HUNGRY FOR LOVE	2010	1	7	9,09 %	3	19	2	14
5	<u>STELLA DA CASA MALANA</u>	2018	1	6	7,79 %	0	0	1	6
6	<u>PANDORA DA CASA MALANA</u>	2016	2	6	7,79 %	0	0	2	6
7	<u>OHANA DA CASA DE LÓAS</u>	2013	1	4	5,19 %	0	0	1	4
8	<u>DARIA QUEEN OF LEON</u>	2013	1	4	5,19 %	1	9	1	4
9	STEPPEN HILL'S KEEP THE FAITH	2016	1	3	3,90 %	0	0	1	3
10	LI'L FOLKS ZAIA	2007	1	1	1,30 %	0	0	2	2

Narttujen välisistä lähisukulaisuussuhteista, voidaan taulukosta todeta seuraavat asiat:

- STEPPEN HILL'S HUNGRY FOR LOVE on STEPPEN HILL'S IS THIS LOVE emä
- STEPPEN HILL'S HUNGRY FOR LOVE on STEPPEN HILL'S KEEP THE FAITH emä

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Keskinäistä sukulaisuutta on analysoitu taulukoiden alla. Läheiset sukulaisuussuhteet eniten

käytettyjen koirien kohdalla on todella pieniä. Populaation kannalta onkin parempi käyttää laajemmin eri sukuisia uroksia ja narttuja. Pentueista on mahdollisuuksien mukaan käytettävä mahdollisimman laajasti jalostuksessa.

Rodun populaatiot muissa maissa

Estrelanvuoristokoira on maailman laajuisesti pienilukuinen rotu. Suomen kanta on lähtenyt liikkeelle kourallisesta koiria ja vuosia muissa maissa jatkunut voimakkaasti käytetty matadorijalostus ja suuren sukusiitosprosentin omaavat yhdistelmät ovat köyhdyttäneet suomalaisen estrelakannan jalostuspohjaa. Toisaalta on muistettava, että erilaisia sukulinjoja on ollut erittäin vähän käytettävissä, varsinkin rodun alkuvuosina.

Rodun rekisteröintimääristä eri maissa ei ole kattavaa tietoa saatavilla. Suurimmat populaatiot ovat Portugalissa.

Ulkomaista yhteistyötä lisäämällä, Suomeen on saatavissa uutta geenimateriaalia esimerkiksi rodun kotimaassa Portugalissa rotuun otetuista estrelanvuoristokoirista. Monien maiden kohdalla ulkomaiset koirarekisterit ovat varsin epätarkkoja, ne eivät tarjoa järjestelmällistä tietoa populaatiosta tai jalostuskoirista.

Rodun ulkomaalaisia yksilöitä löytyy mm. seuraavista maista:

Portugali: Portugaliin on vuosien (1999–2012) aikana rekisteröity 9552 pitkäkarvaista ja 813 lyhytkarvaista yksilöä. Vuosina (2017–2024) Portugalin Kennelliiton viralliseen (LOP) rekisteriin on rekisteröity 2903 kpl estrelanvuoristokoira. Keskimäärin rekisteröintejä on 360 koiraa vuodessa. Lisäksi LOP- rekisterin ulkopuolisia yksilöitä (RI) rekisteröidään muutamia kymmeniä vuosittain. (Clube Português de Canicultura).

Ruotsi: Rekisteröity yhteensä 25 koiraa (2015–2024), joista tuonteja rekisteröity 13 kpl (SKK.SE). Myös Saksasta, Englannista, Tsekeistä, Irlannista, Australiasta ja USA:sta löytyy rodun edustajia.

Yhteenvedo rodun jalostuspohjan laajuudesta

Rodun jalostuspohja on kapea. Rodun tehollinen populaatio on ollut viimeisen 10 vuoden aikana kriittisellä rajalla (46-67%). Sukusiitosasteet ovat laskeneet (5,75%-0,00%). Tehollisen populaatiokoon tulee pysyä yli 50 prosentin. Jalostukseen käytetyt urokset ja nartut ovat harvinaisen vähän sukua toisilleen, vaikka kyseessä pienilukuinen rotu. Kasvattajien on pyrittävä käyttämään ei pelkästään eri yksilöitä, vaan myös eri sukuisia jalostuskoiria, jotka eivät ole lähisukua keskenään. KoiraNet ei kaikissa tapauksissa tarjoa riittävästi tietoa sukulaisuussuhteista, tuontikoirista tallennetaan vain muutaman polven tiedot, joten sukusiitosaste jää liian usein aliarvioksi todellisesta tilanteesta.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Vaikka rodun rekisteröinnit ovat viime vuosina laskeneet ja koiramäärä on pieni, yhtenä syynä on se, että ei ole helppoa löytää soveliaita uroksia nartuille. Jalostuskoiran tulisi täyttää PEVISA-vaatimukset ja olla hyväluonteinen ja terve. Tuontikoiria ei ole pystytty täysin hyödyntämään terveysongelmien vuoksi. Muutamia tuontikoiria on jouduttu lopettamaan jo nuorina (mm. luustoviat)

Erisukuisia tuontikoiria on myös nykyään vaikea löytää uusien geenien saamiseksi. Rodun kotimaassa, Portugalissa on käytetty paljon samoja uroksia jalostuksessa useampaan kertaan. Tuontikoirissa esiintyy lähitaustoissa useasti koirien sukusiitosta. Rotuun otettujen koirien eri sukuisuudesta ei aina ole takeita. Lisäksi suomalaisten kasvattajien innostus tuoda edes joiltain osin sukulinjoiltaan erilaisia koiria, on selvästi vähentynyt. Muiden maiden kanta on myös peräisin Portugalista, joten niistäkään ei eri sukuisuutta helposti löydy.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Jälkeläismäärään 25 pentua/koira perustuva PEVISA-ohjelma alkoi vuonna 2021 (JTO 2021–2025) ja jatkuu edelleen (JTO 2026–2030).

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Estrelanvuoristokoiran rotumääritelmä on hyväksytty FCI:ssä: 30.3.2009, SKL-FKK:ssa: 26.01.2010 (LIITE 2).

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Estrelanvuoristokoira on paimenen erottamaton seuralainen. Se on myös karjalauman uskollinen vahti suojellen sitä pedoilta ja varkailta. Se on erinomainen maatilan ja talon vahti, epäluuloinen vieraita kohtaan ja tyypillisesti isännälleen kuuliainen.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET: Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen ovat hylkääviä virheitä.

KÄYTTÖTARKOITUS: karja-, vahti- ja seurakoira, käytetään myös vetokoirana.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Tilanne luonteissa tänä päivänä

Luonteen analysointi pohjautuu rotumääritelmään ja vuosien saatossa kertyneisiin omistajien kokemuksiin, ulkomuodon jalostustarkastusten tuloksiin, jossa luonnetta arvioidaan havainnoimalla koiran käyttäytymistä vierasta ihmistä kohtaan, käsiteltävyyttä ja käyttäytymistä vierasta koiraa kohtaan. Jalostusarviona koiralle voidaan antaa arvosanaksi: hyväksytty/ ei suositella/ tai hylätty luonteen vuoksi. Hylättyä tulosta luonteen vuoksi, ei ulkomuodon jalostustarkastuksissa ole annettu yhdellekään koiralle (2015 –2024).

Estrelanvuoristokoira on yksi laumanvartijaroduista ja se vahtii reviiriään. Taipumus vahtia voimistuu pimeän tullen. Reviirinsä ulkopuolella estrelan tulisi suhtautua välinpitämättömästi ja rauhallisesti ympäristön ärsykeisiin.

Estrelanvuoristoikoirat toimivat enimmäkseen maatilojen ja pihojen vahteina ja sekä seuralaisina. Estrelanvuoristokoira soveltuu ominaisuuksiltaan parhaiten maaseudulle ja harvaan asutuille alueille. Vartiointitaipumuksensa ja kantavan äänensä vuoksi se ei välttämättä ole paras rotuvalinta taajama alueelle, eikä kerrostaloihin. Estrelanvuoristokoiran menneisyys laumanvartijana tuo sille taipumuksen valvoa laajaa reviiriä. Koiraa ei kouluteta tehtävänsä, vaan geneettisesti ohjelmoitu käytös kehittyy kasvun aikana, kunhan koiralle järjestetään tätä tukevat ympäristöolosuhteet. Vartiointikäytöksen alkaminen vaihtelee hyvin paljon, tyypillisin ikä on kahdenvuoden iässä, poikkeuksellisia yksilöitä on, joilla vartiointivietti herää jo puolivuotiaana. Koiran vartioimasta alueesta on aina ilmoitettava selkein kyltein ja aidatun alueen portin on oltava lukollinen.

Estrela omaa vahvan vartiointitaipumuksen ja selkeän epäluulon vieraita kohtaan. Se ei kuitenkaan saa olla arka tai pelokas. Vartiointitaipumus ja epäluuloisuus tulevat parhaiten oikeuksiinsa koiran ollessa

omalla reviirillään, ilman omistajaa. Tällöin vieraila ei ole sinne mitään asiaa. Se ei kuitenkaan ryhdy aggressiiviseksi ilman todellista tarvetta. Oman reviirin ulkopuolella vartioiva käyttäytyminen on todella vähäistä. Omistajan läsnä ollessa koiran tulee olla vieraidenkin koskettavissa. Nykypäivän estrelan luonteista löytyy niille tyypillinen epäluuloisuus vieraita kohtaan sekä vahva vartiointivietti suurelta osalta koiria. Ikävä kyllä joukkoon mahtuu myös aidosti arkoja koiria, joista ei tosipaikan tulleen löydy riittävää rohkeutta omaisuuden tai omistajan puolustamiseen. Selkeänä vähemmistönä ovat ylisosiaaliset koirat, jotka ottavat riemumielin vastaan niin tutut kuin tuntemattomat.

Mikäli sitten taas toinen koira alkaa haastamaan estrelaa sen omalla reviirillä tai sen ulkopuolella, ei estrela väistä ja varmasti vastaa saamaansa haasteeseen.

Haukkumalla ilmoittaminen poikkeavista asioista kuuluu estrelan vartiointikäyttäytymiseen. Koiran kuulo- ja hajuaistit ovat moninkertaisesti herkemmat kuin ihmisen: petoeläin voi liikkua kahden kilometrin päässä. Koirat, jotka saavat kasvunsa aikana itse oppia mikä on tärkeää ilmoitettavaa ja mikä ei, haukkuvat hyvin maltillisesti. Omistaja oppii tunnistamaan haukkumisen sävystä, koska kannattaa mennä ”kuittaamaan” tilanne, jolloin koira rauhoittuu.

Oikean luonteen omaava estrela sopii hyvin nyky-yhteiskuntaa, koska sen tulee hyväksyä erilaiset tilanteet omistajan paikalla ollessa. Ne eivät ole aggressiivisia tai hyökkäviä ilman hyvää syytä. Puolustaakseen omistajaansa tai reviiriänsä, estrela tarvitsee todellisen uhan.

Estrelanvuoristokoirien luonnetta on arvioitu Suomessa vähän luonnetestien tai MH-luonnekuvausten avulla. Estrelanvuoristokoirille on laadittu ihanneprofiilit luonteen osalta vuonna 2017.

Luonneprofiilien tarkoitus on toimia työvälineenä rodun luonneominaisuuksia jalostettaessa. Lievät poikkeamat eivät vaikuta yksilön jalostuskelpoisuuteen. Kahta koiraa, jolla on puutteita samoissa ominaisuuksissa ei tule kuitenkaan yhdistää. Vuodesta 2021 rotuyhdistys on pyrkinyt järjestämään säännöllisemmin Suomen Kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastuksia, esimerkiksi yhteistyössä toisen rotuyhdistyksen kanssa. Vuoteen 2024 mennessä on hyväksytty tulos käyttäytymisen jalostustarkastuksista seitsemällä (7) koiralla, jotka ovat näkyvillä jalostustietojärjestelmässä. Yhteenvetona on vaikea saada toistaiseksi todennettua.

Ulkomuodon jalostustarkastuksissa on tarkastettu yhteensä 21 koiraa (2015 –2024).

Tarkastuksen suorittaa pätevä ja asiantunteva ulkomuototuomari. Tarkastetut koirat on arvioitu luonteen osalta seuraavasti:

Vierasta ihmistä kohtaan;

- avoin ja luoksepäästävä 19
- epäluuloinen, antaa kuitenkin koskea 2

Vierasta koiraa kohtaan;

- avoin ja sosiaalinen 12
- välinpitämätön 8
- Ei arvosanaa 1

Estrelanvuoristokoira omaa vahvan vartiointivietin ja itsenäisen toimintamallin. Sen tulee olla varautunut, mutta se ei saa olla arka. Pidättyväisyys rodussa tulkitaan helposti arkuudeksi ja päinvastoin. Arkuus ja pidättyväisyys ovat kuitenkin kaksi eri asiaa. Pidättyvälle koiralle muut ihmiset ovat kuin ilmaa: se ei välitä niistä juurikaan, mutta sallii niiden olemassaolon huomioimatta niitä sen enempää. Arka koira taas osoittaa pelkoaan joko uhkaamalla, aggressiivisuudella tai peräntymisellä.

Pääsääntöisesti hyvin sosiaalistettu ja omistajaansa luottava estrela käyttäytyy rauhallisesti ja mallikelpoisesti missä ikinä sen kanssa liikkeekin.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Rodun perusluonteissa ei ole eroja eri maiden populaatioiden välillä johtuen siitä, että myös muiden maiden kanta perustuu pääosin rodun kotimaan tuontikoiriin.

Ihanne profiilit

Suomen Kennelliiton ihanne profiilit on tehty rodulle MH- luonnekuvaukseen, luonnetestiin ja käyttäytymisen jalostustarkastukseen. 2015 – 2024 välisenä aikana koiria on osallistunut käyttäytymisen jalostustarkastukseen seitsemän (7) ja kaikki niistä ovat vastanneet hyvin ihanneprofiilia.

Käyttäytymisen jalostustarkastuksen ihanneprofiili:

- **Ihmisen kohtaaminen:** Ihanteena on välinpitämätön ja rento koira testitilanteessa. Hyväksyttävää kuitenkin on, että estrelä käy tervehtimässä, sietää kosketuksen ja nuuhkaisee avustajaa. Koiran tulisi lähteä avustajan mukaan vähällä houkuttelulla.
- **Käsiteltävyys:** Koira suhtautuu rennon ystävällisesti/välinpitämättömästi käsittelytilanteisiin
- **Jahtaaminen:** Koira ei innostu yleensä leikistä esim.palloa heitettäessä. Ohjaajan leikittämänä estrelä ei innostu tyyppillisesti juurikaan.
- **Aktiivisuus/passiivisuus:** Estrelä käyttäytyy rauhallisesti: voi istua, seistä tai maata, voi tutkia ympäristön kertaalleen
- **Vieras koira:** Suhtautuu rennosti, käytös ei juuri muutu (korvat rennot, normaali ryhti, paino tasaisesti kaikilla jaloilla, häntä voi heilua rennosti, voi katsoa hieman sivuun tai uteliaasti kohti). Saa osoittaa kiinnostustaan tutustumiseen, säilyttäen rauhallisuutensa.
- **Epätavalliset alustat:** Ihannekoira ei epäröi erilaisille alustoille astumista. Pysyy alustalla rentona, astuu alustalle ilman houkuttelua.
- **Ihmisjoukko:** Koira kohtaa ja kulkee rennosti läpi väkijoukon
- **Äänet:** Uteliaasti ääntä kohti, käyttäytyminen ei muutu
- **Muut huomiot:** Rohkeuden yleiskuvassa rento, ei merkkejä epävarmuudesta.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Estrelanvuoristokoira kuuluu laumaa vartioiviin koiriin ja tämä käyttöominaisuus on säilynyt rodussa erittäin hyvin. Alkuperäinen käyttötarkoitus rodussa on ollut lampaiden suojeleminen susilta vuoristossa. Lampaita vartioivaan laumaan on kuulunut yksi tai kaksi urosta ja useampi narttu. Aamulla koirat ovat seuranneet lampaiden ja paimenen mukana ylös vuoristolaitumille, jossa ne ovat olleet lampaiden kanssa keskenään päivän. Illalla paimen haki lampaat ja koirat takaisin alas ja koirat nukkuivat yönsä lampaiden kanssa. Koirilla on käytetty kaulassa metallisia piikkipantoja, jotka suojasivat niiden niskaa susien puremilta.

Ollessaan lampaiden kanssa keskenään, koirat makoilivat lauman joukossa alati valppaina ja tarkkaavaisina, mutta kuitenkin rauhallisina. Havaitessaan jotain epäilyttävää muutama koirista lähti varoitushaukun kanssa katsomaan tilanteen ja mikäli uhka oli todellinen, muu koiralauma liittyi joukkoon mukaan. Ensisijaisesti koirat pyrkivät karkottamaan uhan, esim. suden / sudet haukkumalla ja

uhkaavilla eleillä. Vieraisiin ihmisiin koirat suhtautuivat erittäin epäluuloisesti ja haukkumalla pyrkivät pitämään ne kaukana lammasmaasta.

Työ lammasmaan vartijana on vaatinut fyysisesti hyvää kuntoa, ketteryyttä ja notkeutta. Vuoriston kylmyyttä vastaan estrela tarvitsi suojaavan karvapeitteen ja oman turvallisuutensa vuoksi pienikokoiset ja ohuet korvat, joihin petoeläimen on hankala tarttua kiinni. Luonteensa puolesta sen tuli olla valpas, epäluuloinen, itsenäinen ja toimiakseen oikein lampaiden kanssa vähäisellä saalisvietillä varustettu.

Rodun kotimaassa Portugalissa koirat toimivat edelleen lammasma- ja vuohilammojen vartijoina, mutta niitä käytetään myös omaisuuden turvaamiseen varkailta. Suomessa estrelaita toimii vartijoina lammasma-, hevos- ja lintutiloilla, turkistarhoilla ja aluevartijoina. Kasvatvat susi – ja karhukannat sekä eläinsuojelulliset näkökohdat ovat pakottaneet myös Suomessa tuotantoeläinten kasvattajat pohtimaan uusia suojakeinoja eläimilleen. Maatiloilta on tärkeä saada palautetta onnistuneista projekteista, joissa estrela hoitaa työnsä kiitettävästi.

Eläinten vartioimiseen tarkoitetun estrelan tulisi sosiaalistua niihin pennusta asti, mikäli tämä ei kasvattajan luona ole mahdollista, pentu olisi parhaita hakea heti luovutusikäisenä ja alkaa sosiaalistamaan sitä myöhemmin vartioimiinsa eläimiin saman tien, kun pentu on saapunut uuteen kotiinsa.

Mikäli estrelan kanssa halutaan harrastaa, on sosiaalistamisen ja eri ympäristöihin totuttamisen merkitys vielä suurempi. Harrastamiseen tarkoitetun estrelan kanssa on syytä pennusta lähtien liikkua eri ympäristöissä ja ihmisten parissa.

Estrelanvuoristokoiran kanssa pääasiallisin harrastusmuoto on koiranäyttelyt. Muutamalla koiralla harrastetaan tokoilua ja rally-tokoa ja petotesteissä on käynyt muutamia yksilöitä. Virallisena kaverikoirana tiedetään toimivan yhden estrelan. Epävirallisesti tiedetään useamman estrelan toimivan terapiakoirina.

Taulukko 7. Vuosien 2019–2023 välisenä aikana on 1 estrelanvuoristokoiraa osallistunut rallytoko-kilpailuun.

VUOSI	ALO 0-	ALO 0	ALO HYV	AVO 0-	AVO 0	AVO HYV	VOI -	VOI 0
2019			1					
2020			1					
2021			1	1				
2022			3	2	4			
2023							1	1

Taulukko 8. Vuosien 2021–2022 välisenä aikana 7 estrelanvuoristokoiraa on suorittanut käyttäytymisjalostustarkastuksen.

VUOSI	HYVÄKSYTTY	HYLÄTTY
2021	5	0
2022	2	0

Käyttäytymiskokeeseen on vuosien 1998 – 2013 välisenä aikana osallistunut kolme koiraa, joista kaksi on saanut BH-tunnuksen eli ne ovat hyväksytysti suorittaneet käyttäytymiskokeen. Vuosina 2014–2024 on tunnuksen suorittanut yksi koira.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Koska eläintilat yleensä sijaitsevat syrjemmässä taajama-asutuksesta, onnistunee koirien alkuperäinen käyttö laumanvartijoina melko ongelmitta. Estrela ei sovi pienelle takapihalle, pieneen tarhaan tai tiheään asutulle omakotialueelle, puhumattakaan kerrostaloasunnosta.

Jotta alkuperäinen rodunomainen käyttäytymistarve saadaan ongelmitta täytettyä, on estrelan oikea paikka maaseudulla tai ainakin taajama-alueen ulkopuolella harvaan asutulla seudulla, jossa sen haukkuminen ei häiritse ja se pääsee liikkumaan vartioimallaan alueella ongelmitta.

Estrela ei vaadi omistajaltaan ylenpalttista aktiivisuutta, mutta nauttii lenkeistä ja yhteisestä tekemisestä omalla vaatimattomalla tavallaan. Estrela on tyytyväinen, kun se saa toteuttaa itseään vartioimalla aluetta, eläimiä tai omaa laumaansa.

Kokeet ja testit

LTE, MH-luonnekuvaus ja käyttäytymisen jalostustarkastus vuosina 2015 – 2024

- Käyttäytymisen jalostustarkastus, 7 koiraa(Taulukko 8.)
- LTE, 5 koiraa
- MH, 2 koiraa
- Käyttäytymiskoe BH 1 koira
- Rally- toko 1 koira (RTK2)
- Toko 1 koira

Tuloksia tulee verrata ihanneprofiileihin, jotka ovat astuneet voimaan 2017. Luonteen testausten toivotaan rodussa yleistyvän.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Eroahdistuksesta sekä häiritsevän kovasta vahtimisesta on raportoitu yksittäisiä tapauksia. Eroahdistus on ilmennyt paikkojen tuhoamisena sekä häiritsevästä äänen käyttönä. Rodun kasvattajien ja harrastajien kertoman mukaan estreloissa esiintyy jonkin verran eroahdistusta, joka on ilmennyt paikkojen ja tavaroiden hajottamisena sekä juoksemisena tarhassa, että tarhan aitojen ja porttien rikkomisena. Osalla koirista ongelma on korjaantunut huolellisella yksinoloharjoittelulla, osalla se on jäänyt itsestään pois tai koirakaverin tulo on auttanut ja yksi koira tiedetään lopetetun ongelman vuoksi. Eroahdistuksesta kärsivää koiraa ei saa käyttää jalostukseen!

Lisääntymiskäyttäytyminen

Kasvattajien kertoman mukaan yleisimmät juoksuvälit ovat 7-10 kuukautta. Kerran vuodessa juoksuissa olevia narttuja myös löytyy. Kiiman kesto on noin kolme viikkoa. Estrelanvuoristokoirat ovat erittäin hyviä emoja, hoitavat pennut hyvin ja sallivat oman perheen ihmisten läsnäolon pentulaatikon luona.

Estrelauroksien astumiskyvyssä ja halussa on eroavaisuuksia. Kaikki urokset eivät välttämättä hoida hommaansa kunniakkaasti loppuun ja nartun omistajan pettymykset eivät ole harvinaisia. Ilmiö ei ole rodussa uusi. Asia mainitaan jo rodun historiikki kirjassa.

Nartuilla ongelmia on esiintynyt lähinnä väärissä astutusajankohdissa. Kennelliiton jalostusstrategian mukaisesti jalostukseen tulee käyttää vain koiria, jotka pystyvät lisääntymään luonnollisesti ja

hoitamaan pentujaan, eikä keinosiemennyksen syynä saa olla nartun tai uroksen haluttomuus tai kyvyttömyys normaaliin astutukseen.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Estrelaiden sosiaalinen käyttäytyminen vieraita ihmisiä ja koiria kohtaan on hyvin selkeästi jaettavissa käytökseen omalla reviirillä ja sen ulkopuolella. Omalla reviirillään estrela suhtautuu vieraisiin ihmisiin varautuneesti. Koiralle täysin tuntemattoman ihmisen ei kannata mennä koiran reviirille ilman omistajan läsnäoloa. Oman reviirinsä ulkopuolella oikeanlaisen luonteen omaava estrela on välinpitämätön niin vieraita ihmisiä, kuin koiriakin kohtaan.

Estrelalla näyttäisi olevan sisäsyntyisenä ymmärrys lapsiin ja muihin eläimiin. Vauvat ja lapset otetaan yleensä suojeluksen ja niistä huolehditaan tarkkaan. Lapsiperheessä elävän estrelan voikin usein löytää makaamasta rauhallisena leikkivien lasten lähettäviltä välittämättä menosta ja meiningistä. Koira ei välttämättä ymmärrä tilannetta, jossa vieras lapsi ja oma lapsi painivat tai ajavat toisiaan takaa, vaan se saattaa tulkita tilanteen vaaraksi suojeltavalleen ja mennä erotuomarina väliin.

Yksilökohtaisia eroja löytyy varmasti aina rodusta kuin rodusta, joten estrelankin kohdalla on hyvä muistaa, että lapsia ja koiria ei saisi jättää ilman valvontaa. Koiraa on aina valvottava vieraiden ihmisten läsnä ollessa, ja sille on hyvä olla oma erillinen tarha tai tila, jonne se voidaan laittaa vierailujen ajaksi tarpeen vaatiessa. Estrela ystävystyy muidenkin eläinlajien kanssa ja elää sulassa sovussa samassa taloudessa esim. kissojen ja muiden kotieläimien kanssa.

SKL:n kuolinsyytilastossa 4,5% lopetuksen syinä on käytös- tai käyttäytymishäiriö, keski-ikä ollessa 5,5 vuotta (14/311 6.6.2025).

Pelot ja ääniherkkyys

Ääniherkkydestä esim. ukkonen tai paukkuäänet on rodussa tiedossa muutamia yksittäisiä tapauksia. Käyttäytymisen jalostustarkastuksissa ei ole tullut esiin testattavilla koirilla ääniherkkyttä.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Ikään liittyviä ongelmia käytöksessä ei ole tiedossa.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Estrelanvuoristokoirien käyttäytymiseen ja luonteeseen vaikuttavia terveydellisiä tai rakenteellisia ongelmia rodussa on hyvin vähän.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Estrelanvuoristokoira on laumanvartijarotu, ja tulevan pennunostajan tulisi saada aina riittävästi tietoa rodun erityispiirteistä ja vaatimuksista. Ihmisten pihavahdiksi aiottu koira tarvitsee hyvän sosiaalistamisen pentuna sekä johdonmukaisen, oikeudenmukaisen ja kärsivällisen kasvatuksen. Myös kotieläin - tai tuotantotiloille päätyviä koiria tulee sosiaalistaa siten, että ne ovat käsiteltävissä ja

ohjattavissa. Estrelan tulee nähdä omistajansa luotettavana ja itsevarmana. Jos koira ei luota omistajaansa, on sille vaikea opettaa mitään. Estrela voi itsenäisen luonteen omaavana päättää itse toimintatapansa ja käyttäytyä hallitsevasti. Tämä saattaa pahimmillaan johtaa hallitsemattomaan ja ongelmalliseen käytökseen.

Koska kyseessä on laumaa, omaisuutta ja perhettä vartioiva rotu, se ei sovellu liian ahtaaseen ympäristöön. Liian suuri ulkoisten ärsykkeiden määrä voi ajaa yksilön liioiteltuun vartiointikäyttäytymiseen. Mikäli estrela ei pysty toteuttamaan rodunomaista käytöstään se saattaa turhautua ja tämä voi johtaa käytösongelmiin.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Ongelmia syntyy silloin, kun koira on väärässä ympäristössä tai sen rodunomaista käyttötarkoitusta vahtikoirana ei ole ymmärretty. Kasvattajan on oltava niin perehtynyt rotuun, että pystyy valitsemaan oikeat kodit ja tarvittaessa ohjaamaan kasvattiensa omistajia. Pentua harkitsevan on hyvä päästä tutustumaan rodun edustajiin niiden omalla reviirillä, mutta myös erilaisissa tapahtumissa, esim. näyttelyissä tai jalostustarkastuksissa.

Pennun ostajan on saatava kasvattajalta selvitys koiran käyttötarkoituksesta ja perusteelliset hoito- ja kasvatusohjeet. On tärkeää, että kasvattaja kannustaa uuden pennun omistajan rodun omaisiin terveystutkimuksiin, jotta terveydelliset ongelmat tulisivat esiin. Näillä tutkimuksilla voidaan sulkea pois mahdollista terveyteen liittyvää ongelmakäyttäytymistä.

Arkuus, ja pelokkuus voivat johtua koiran perintötekijöistä, joten jalostuskoirilla ei saisi olla näitä ominaisuuksia. Luonteen testaus on tärkeää etenkin jalostuskoirien kohdalla. Myös koiran kasvuoloilla kasvattajan luona on suuri merkitys.

Kasvattajien ja harrastajien tulee huolehtia siitä, että epätyypilliset luonteet sekä ympäristölleen ja koiralle itselleen vaaraa aiheuttavat käytöshäiriöt eivät pääse lisääntymään rodussa. Arkaa tai aggressiivista koiraa ei tule käyttää jalostukseen. Erilaiset luonnetestit ovat erittäin suositeltavia jalostuskoirille ja esimerkiksi käyttäytymisen jalostustarkastus toimii yhtenä hyvänä työkaluna jalostuskoiria valittaessa.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Rotumme on kuulunut Suomen Kennelliiton PEVISA-ohjelmaan vuodesta 2006 alkaen.

PEVISA (2006 – 2009)

Molemmista vanhemmista tulee olla astutushetkellä Suomen Kennelliiton hyväksymät lonkka- ja kyynärkuvauslausunnot. Rekisteröinnin raja-arvona on lonkkaniveldysplasian aste C, sekä kyynärnivellausunto raja-arvona aste 1.

PEVISA (2010 – 2020)

Molemmista vanhemmista tulee olla astutushetkellä Suomen Kennelliiton hyväksymät lonkka- ja kyynärkuvauslausunnot. Rekisteröinnin raja-arvona on lonkkaniveldysplasian aste C, sekä kyynärnivellausunto raja-arvona aste 1. Rotukohtaiset erityisehdot: Eri karvanlaatuja saa risteyttää keskenään. Karvanlaatua koskevat muutokset ks. koirarekisteriohjeen kohta 5.3. Muutos voidaan tehdä, kun koira on täyttänyt 9 kk. Estrelanvuoristokoiralla on pysyvä poikkeuslupa ulkomaisille uroksille. Pysyvä poikkeuslupa koskee vain ulkomailta tapahtuvaa astutusta sekä ulkomaisen uroksen sperman käyttöä. Suomessa vieraileva tai täällä oleskeleva ulkomainen uros voidaan tarvittaessa joko

tutkia PEVISA-ohjelman mukaisesti tai rotujärjestö voi esittää tapauskohtaista poikkeuslupaa uroksen käytölle.

PEVISA (2021 – 2025)

Pentueen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla voimassa oleva lonkka- ja kyynärkuvauslausunto. Rekisteröinnin raja-arvona on lonkkaniveldysplasian aste C. Lonkkakuvauslausunnon vähimmäisikä on 18 kk. Rekisteröinnin raja-arvona on kyynärniveldysplasian aste 1, kuitenkin niin että 1-kyynäräisen saa parittaa vain 0-kyynäräisen kanssa. Kyynärnivellausunnon vähimmäisikä on 12 kk. Koiralle rekisteröidään enintään 25 jälkeläistä. Kuitenkin niin, että se pentue missä raja ylittyy, rekisteröidään kokonaan. Röntgenlausunnot ovat voimassa koiran koko eliniän. Ulkomaisia uroksia koskevat poikkeukset PEVISA-ohjelmaan: Ulkomaisilla uroksilla on toistaiseksi voimassa oleva poikkeuslupa poiketa PEVISA vaatimuksista. Poikkeuslupa koskee ulkomailla tapahtuneesta astutuksesta tai tuontispermalla siemennyksestä syntyneitä pentuja. Poikkeuslupa ei koske Suomessa vierailevalla ulkomaisella uroksella tapahtuvia astutuksia.

PEVISA (2026 – 2030)

Pentueen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla virallinen voimassa oleva lonkka- ja kyynärkuvauslausunto. Koiran tulee olla 18 kk kuvaushetkellä. Rekisteröinnin raja-arvona on lonkkaniveldysplasian aste C. Rekisteröinnin raja-arvona on kyynärniveldysplasian aste 1, kuitenkin niin että 1-kyynäräisen saa parittaa vain kyynärniveldysplasiatuloksen 0 saaneen kanssa. Koiralle rekisteröidään enintään 25 jälkeläistä. Viimeinen rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan. Ulkomaalaisia koiria koskeva poikkeus: Ei vaadita PEVISA-tutkimuksia (narttu 1, uros 2 pentuetta).

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana.

Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutuminen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta sen yleisyys vaihtelee roduittain. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhyppely”, ylösnousuvaikeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja nakshteleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä.

Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaankin usein vanhenemisen

piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisenä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja, kuten esimerkiksi lantion häpyluun lämpöluudutus, on myös olemassa. Huomioithan, että kirurgisesti hoidettua koira ei saa käyttää jalostukseen ja se tulisi siirtää jalostuskieltoon.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuva jalostusvalinta johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. (ELT Anu Lappalainen 2023 Suomen Kennelliitto)

Sairauteen suhtaudutaan rodussa vakavasti. Yhdistelmät mietitään tarkkaan. Valitettavasti joitakin tuontikoiria on jouduttu lopettamaan vaikean lonkkavian seurauksena. Kotimaisilla koirilla tilanne lonkkaterveydessä on parempi. Tutkittujen koirien määrä, eli kuvausprosentit tulisi pitää pienilukuisessa rodussa korkealla. Yhdistys suosittelee, että lonkkakuvaustuloksen C saanut koira voidaan parittaa vain A tai B tuloksen saaneen koiran kanssa. Estrelanvuoristokoirien lonkkaniveltilanteen kehittyminen kts. Taulukko 9.

Taulukko 9. Lonkkaniveltilasto, aikarajaus syntymävuoden mukaan 2013–2022. Lähde: SKL jalostustietojärjestelmä 01/2025

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu yhteensä	A	A%	B	B%	C	C%	D	D%	E	E%
2015	16	56 %	9	7	78 %	0	0 %	1	11 %	0	0 %	1	11 %
2016	10	90 %	9	4	44 %	3	33 %	1	11 %	1	11 %	0	0 %
2017	15	47 %	7	3	43 %	3	43 %	1	14 %	0	0 %	0	0 %
2018	4	100 %	4	2	50 %	2	50 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2019	5	80 %	4	1	25 %	1	25 %	1	25 %	0	0 %	1	25 %
2020	8	50 %	4	3	75 %	0	0 %	1	25 %	0	0 %	0	0 %
2021	12	50 %	6	2	33 %	0	0 %	2	33 %	1	17 %	1	17 %
2022	15	67 %	10	6	60 %	2	20 %	0	0 %	1	10 %	1	10 %
2023	3	33 %	1	1	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2024	9	0 %	0	0		0		0		0		0	
YHT:	97	56%	54	29	54%	11	20%	7	13 %	3	6 %	4	7 %

Taulukko 10. Kyynärniveltilasto, aikarajaus syntymävuoden mukaan 2015-2024. Lähde: SKL jalostustietojärjestelmä 1/2025.

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Yhteensä	0	0 %	1	1 %	2	2 %	3	3 %
2015	16	56 %	9	9	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2016	10	90 %	9	9	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2017	15	47 %	7	7	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2018	4	100 %	4	4	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2019	5	80 %	4	2	50 %	2	50 %	0	0 %	0	0 %

2020	8	50 %	4	2	50 %	1	25 %	0	0 %	1	25 %
2021	12	50 %	6	5	83 %	1	17 %	0	0 %	0	0 %
2022	15	67 %	10	10	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2023	3	33 %	1	1	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2024	9	0 %	0	0		0		0		0	
Yhteensä	97	56 %	54	49	91 %	4	7 %	0	0 %	1	2 %

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varisliisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuva tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana yleensä nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyy usein jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.

Suomessa kyynärnivelenkuvien arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriöön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. (ELT Anu Lappalainen 2020 Suomen Kennelliitto)

Taulukon (10) mukaan 90% kyynärnivelenkuvatuista koirista on ollut tarkastelujaksona terveitä. Ykkösen kyynäriä (lievät muutokset), on ollut kolmella yksilöllä tutkituista, sekä yhdellä koiralla kolmosen (vaikeat muutokset), kyynärtulos. Ykkösen kyynärnivellausunnon saaneelle kahdelle koiralle on myönnetty Suomen Kennelliiton poikkeuslupa paritusta varten. (PEVISA - ehdoista 2021 - 2025 poiketen). Oireilevaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen.

Kyynärniveldysplasian raja- arvona jalostuskäyttöön on aste 1 ja tällaiselle koiralle etsitään tuloksen 0 saanut kumppani. Asteikon huonoimpia (2 ja 3) ei saa käyttää. (Raja-arvo PEVISA - ohjelmassa on 1, kuitenkin niin että 1-kyynäräisen saa parittaa vain 0-kyynäräisen kanssa.).

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Viimeisin terveyskysely rodulle on tehty 2021 - 2024. Kyselyyn kertyi 27 vastausta. (Liite 3.)

- Tulehdussairaudet (hotspot, talirauhasen tulehdus, sikaripunkki, korvatulehdus, silmätulehdus, hiivatulehdus tassuissa), olivat suurin vastauksia kerryttänyt ryhmä. Vastaajista 63% oli kertynyt kokemusta jostakin tulehdussairaudesta. Kolme koiraa (11%) oli kärsinyt tulehdussairauksista useasti. Akuutti kostea ihottuma, eli hotspot oli yleisin tulehdussairaus. Todettu atopia tai allergia oli vain yhdellä koiralla.
- Tuki- ja liikuntaelin sairauksia oli todettu seitsemällä koiralla.
- Autoimmuunisairaus oli todettu kahdella koiralla. (Moniniveltulehdus, kilpirauhasen vajaatoiminta)
- Kasvaimia oli todettu kolmella koiralla.
- Hammaspuutos tai purentavika löytyi kolmelta koiralta. Tuki- ja liikuntaelin sairauksia oli todettu seitsemällä koiralla.

Vastaajista 89% päätyi tulokseen, että koira on ollut terve ja hyvinvoiva tai sillä ei ole ollut merkittäviä, arkielämää haittaavia sairauksia.

Kardiomyopatia DCM

Dilatoiva kardiomyopatia on sairaus, jossa sydänlihaksen etenevä rappeuma johtaa sydämen vasemman kammion laajentumiseen ja pumppausvoiman pettämiseen. Sairaus saattaa johtaa sydämen vajaatoimintaan ja koiran ennenaikaiseen menehtymiseen.

Dilatoivaa kardiomyopatiaa esiintyy tyypillisesti isoilla koiraroduilla, kuten dobermanni, irlanninsusikoira, tanskandoggi ja bokseri. Monilla roduilla sairaus on todettu perinnölliseksi, tai perinnöllisyyttä epäillään.

DCM ei ole synnynnäinen sairaus. Se ilmenee yleisimmin keski-ikäisillä ja vanhemmilla koirilla, mutta sitä esiintyy myös nuoremmilla koirilla.

DCM ilmenee eri roduilla eri tavalla. Tyypillistä kaikilla roduilla kuitenkin on, että muutokset ovat todettavissa 2-3 vuotta ennen oireiden ilmenemistä. Sydänlihaskuutokset todetaan ultraäänitutkimuksella vasemman kammion laajenemisena ja supistumisvireyden laskuna. Joillakin roduilla todetaan sairauteen liittyviä rytmihäiriöitä, joko kammiolisälyöntisyyttä tai eteisvärinää. Rytmihäiriöt todetaan sydänfilmitutkimuksella. Rytmihäiriöt voivat esiintyä ilman ultraäänimuutoksia, niitä ennen, tai yhtäaikaaisesti niiden kanssa.

Oireina sydänlihasrappeuman aiheuttamassa vajaatoiminnassa ovat rasituksensietokyvyn alentuminen

sekä nesteen kertyminen keuhkoihin, mikä ilmenee yskänä ja hengitysvaikeuksina. Rytmihäiriöistä kammiooperäiset rytmihäiriöt voivat olla henkeä uhkaavia, ja saattavat johtaa äkkikuolemaan ilman edeltäviä oireita.

Sydämen ultraäänitutkimus kertoo sydämen kunnon tutkimushetkellä, ja on voimassa vuoden. Koiran tulee olla tutkittaessa vähintään vuoden ikäinen. Auskultaatiotutkimus ei ole riittävä DCM:n diagnoosiin tai poissulkemiseen, sillä sairauteen ei välttämättä liity sivuääntä. Vain ultraäänitutkimuksella voidaan todentaa DCM:n oireeton ja oireellinen muoto. (ELT Maria Wiberg 2016, Suomen Kennelliitto)

Kardiomyopatia ei ole Suomessa rodulla yleinen, mutta siihen epäillään muutaman koiran vuosien varrella äkisti menehtyneen. Rodun kotimaan, Portugalin rotuyhdistyksen sivuilla mainitaan, että kardiomyopatiaan on tunnistettu taipumus rodulla. Yhdistys seuraa tilannetta ja kerää tietoa asiasta. Sydänoireista koiraa ei tule käyttää jalostukseen.

Perinnölliset selkäsairaudet

Suomen Kennelliitto lausuu seuraavia muutoksia perinnöllisistä selkäsairauksista; spondyloosi, välimuotoinen lanne-ristinikama, nikamaepämuodostumat, sekä (kondrodystrofisten rotujen selkänikamien välilevyjen rappeutuminen ja välilevykalkkeutumat.)

Yhdistys suosittelee jalostukseen käytettävälle koirille myös selkäkuvausta. Tähänastisten kertyneiden tulosten perusteella voidaan todeta, että vakavilta selkäsairauksilta on välttytty ja suurin osa on kuvattu terveiksi. Suomen Kennelliitto on antanut yleiset ohjeistukset selkäsairauksien huomioinnissa jalostuskäytön osalta.

Selkäkuvaustuloksia on kertynyt vuosina 2015 – 2024 Kennelliiton jalostustietojärjestelmään seuraavasti:

- Spondyloosi lausuntoja 25kpl, joista terveitä SP0 23kpl, SP1, (1kpl), SP2 (1kpl)
- Välimuotoinen lanne-ristinikama lausuntoja 41kpl, joista terveitä LTV0 32kpl, LTV1 7kpl, LTV3 (2kpl)
- Nikamaepämuodostuma lausuntoja 35kpl, joista terveitä VA0 32kpl, VA1 3kpl.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Alla esitetyssä (taulukko 11) estrelanvuoristokoirien kuolinsyytilastossa käy ilmi, että vuosina 1998-2024 kuolleeksi ilmoitettujen 301 yksilön pohjalta laskettuna rodun keskimääräinen elinikä on 8 vuotta. Tilastolliseen keski-ikään on suhtauduttava varauksellisesti, koska kaikki koirien omistajat eivät ilmoita koiriaan tähän tilastoon.

Taulukossa isoin yksittäinen ryhmä ovat vanhuuteen kuolleet yksilöt. Näitä koiria on ollut (77 yksilöä) ja niiden keskimääräinen elinikä on ollut 11 vuotta. Toiseksi eniten kuolinsyytilastoon on ilmoitettu koiria, joiden kuolinsyytä ei julkaista (57yksilöä) ja keskimääräinen elinikä on ollut 7 vuotta 10 kuukautta. Kolmanneksi isoin lukema on kasvainsairaudet/syöpä, minkä on ilmoitettu aiheuttaneen 29 koiran kuoleman. Näiden koirien keski-ikä on ollut 9 vuotta. Yhtenä kuoleman aiheuttajana on ollut tapaturma tai liikennevahinko (23 yksilöä, keski-ikä 4 vuotta 6 kuukautta).

Kuolinsyytilastoon voi antaa lisätietoja koiran kuolinsyyistä. Estreloissa näitä lisätietoja on annettu seuraavasti:

- **Hengitystiesairaus:** Kurkunpään halvaus, epäillyistä polyneuropatiasta myös johtuvaa lihaskatoa
- **Hermostollinen sairaus:** Immunologinen aivo-/aivokalvontulehdus, Disseminoitunut granulomatoottinen meningoencefalomyeliitti, Muu hermostollinen sairaus
- **Iho- ja korvasairaudet:** krooniset iho- ja tassutulehdukset, krooninen tai uusiutuva korvatulehdus
- **Immunologinen sairaus:** Systemaattinen lupus, Verihiutalekato, trombosytopenia, + sydämen vajaatoiminta
- **Kasvainsairaudet, syöpä:** Luusyöpä oej, sidekudoskasvainta suoliliepeessä ja suolistossa, aggressiivinen kasvain alaleuan vasemmassa reunassa, vas. etujalka luusyöpä, lymfoma, aivokasvain, rintarauhasen adenokarsinooma, kasvain peräaukossa, pahanlaatuinen kasvain rintaontelossa, mesoteliooma
- **Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi:** Pelokkuus, muu käytösongelma, vihaiisuus
- **Luusto- ja nivelsairaus:** Lonkaniveldysplasia ja sen seurauksena kehittynyt nivelrikko, oik. lonkan subluxaatio, polven ristsidevaurio, nivelrikko, selän spondyloosi, rikkoutunut lonkkamalja, luuston ja nivelten kasvuhäiriö, artroosi
- **Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus:** mahalaukun kiertyminen, maksan vajaatoiminta, haiman vajaatoiminta, akuutti suolistotulehdus
- Muu sairaus, jota ei ole listalla: Chylothorax, epilepsia, useita allergioita, kortisoni antibioottien jälkeen ohensi mahalaukun ja ohutsuolen huomattavasti, vatsalaukunkiertymä, pitkittynyt korvatulehdus, jossa resistentti bakteeri, johon mikään antibiootti ei tehonnut, leikkauksen jälkeinen komplikaatio, veritulppa
- **Selkäsairaus:** spondyloosi, nikamien luusilloittuma, nikamien yhteenluutuminen, koiralla oli joka nikamanväli selässä kaventunut ja joka nikamanvälistä välilevy painoi hermoon, spondyloosi, nikamien luusilloittuma, nikamien yhteenluutuminen, muu selkäsairaus
- **Sisäeritysrauhasten sairaus:** kortisolin vajaeritys, addisonin tauti
- **Sydänsairaus:** synnynnäinen sydämen tai sydänverisuonten kehityshäiriö, äkillinen sydämen toimintahäiriö, kardiomyopatia
- **Tapaturma tai liikennevahinko:** kyynärpäävamma, reisiluu poikki, tapaturman aiheuttama ilmarinta
- **Vanhuus (luonnollinen tai lopetus):** selkärankarappeuma, sarjoittainen epileptinen kohtaus, takaraajojen pettäminen
- **Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus:** Kohtutulehdus, pyometra, märkäkohtu ja kasvaimet

Estrelanvuoristokoirat ry:n tulee tiedottaa kasvattajia ja harrastajia Suomen Kennelliiton kuolinsyytilaston olemassaolosta ja avoimen tiedon välityksen tärkeydestä. Kasvattajien ja harrastajien tulee ilmoittaa koiriensa sairauksista ja kuolinsyistä avoimesti rotuyhdistykselle.

Taulukko 11. Kuolinsyytilasto (kuolinvuoden mukaan), kaikki ilmoitetut tapaukset vuosilta 1998-2024.

Lähde: SKL jalostustietojärjestelmä 4/2025.

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	10 vuotta 10 kuukautta	1
Hermostollinen sairaus	6 vuotta 7 kuukautta	3
Iho- ja korvasairaudet	6 vuotta 10 kuukautta	3
Immunologinen sairaus	7 vuotta 5 kuukautta	3
Kadonnut	2 vuotta 3 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	9 vuotta 0 kuukautta	29

Kuollut ilman sairauden diagnosointia	11 vuotta 9 kuukautta	4
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	6 vuotta 9 kuukautta	18
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	5 vuotta 5 kuukautta	14
Luusto- ja nivelsairaus	5 vuotta 7 kuukautta	20
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	7 vuotta 11 kuukautta	15
Muu sairaus, jota ei ole listalla	5 vuotta 11 kuukautta	15
Selkäsairaus	4 vuotta 1 kuukautta	4
Sisäeritysrauhasten sairaus	2 vuotta 6 kuukautta	1
Sydänsairaus	7 vuotta 2 kuukautta	9
Tapaturma tai liikennevahinko	4 vuotta 6 kuukautta	23
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	11 vuotta 0 kuukautta	77
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	9 vuotta 1 kuukautta	4
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	7 vuotta 10 kuukautta	57
Kaikki yhteensä	8 vuotta 0 kuukautta	301

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Yksittäisten narttujen pentuekoot ovat vaihdelleet yleisesti kolmesta pennusta yhdeksään pentuun.

Taulukko 12. Keskimääräinen pentuekoko vuosina 2015–2024. Lähde: SKL jalostustietojärjestelmä

2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
9	-	7	3	3	-	-	7	7	5

Astumisvaikeudet

Estrelaiden lisääntymiskäyttäytyminen on pääasiassa ongelmaton sekä uroksilla että nartuilla. On olemassa narttuja, joille kelpaa vain tietty uros tai uros ei yksinkertaisesti halua astua tiettyä narttua.

Tiinehtymisvaikeudet

Nartut tiinehtyvät yleisesti ottaen hyvin. Siemennyksiä ei pidä tehdä normaaliastutuksen sijaan kuin erityisistä syistä (pitkät etäisyydet, eläinlääketieteelliset syyt, pitkän tähtäimen jalostusohjelma käyttämällä / ottamalla talteen urosten spermaa).

Kennelliiton yleisen jalostusstrategian mukaan jalostukseen käytetään vain koiria, jotka pystyvät lisääntymään luonnollisesti ja hoitamaan pentujaan. Sekä nartun että uroksen tulee olla halukas luonnolliseen astutukseen. Uroksia, jotka eivät ole aiemmin kyenneet astumaan normaalisti tai joilla on puutteellinen sukuvietti, ei tule käyttää jalostukseen keinosiemennyksenään. Normaali lisääntymiskäyttäytyminen on tärkeää säilyttää rodun elinvoimaisuuden kannalta.

Synnytysongelmat

Estrela on pääsääntöisesti hyvä synnyttämään ja synnytyksiin tarvitsee harvoin puuttua.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Estrela nartut omaavat voimakkaan hoivavietin ja huolehtivat pennuistaan erittäin hyvin.

Pentukuolleisuus

Kuolleina syntyneitä yksittäisiä pentuja esiintyy useimmiten isoissa pentueissa. Samoin jos pentuja on 1–2, jolloin ne saattavat kasvaa liian suuriksi.

Synnytysviat ja epämuodostumat

Merkittäviä synnytysvioita ei ole tiedossa.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Estrelalla ei ole liioiteltuja rakenteellisia tai ulkomuodollisia piirteitä, jotka altistaisivat sairauksille. Rodun suuri fyysinen koko on riskitekijä lonkka- ja kyynärnivelen kasvuhäiriöille. Lisääntymistä vaikeuttavia rakenteellisia ongelmia ei rodussa ole.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Terveys:

1. Lonkka- ja kyynärnivelen kasvuhäiriöt

- Lonkkaniveldysplasia (HD) on rodulla yleisin ja vakavimmin otettava luuston sairaus. Se voi aiheuttaa nivelrikkoa, ontumista ja lopulta johtaa eutanasiaan vaikeissa tapauksissa.
- Jalostuksessa suositellaan, että C-lonkkaista koiraa paritetaan vain A- tai B-tuloksen saaneen kanssa.
- Kyynärniveldysplasia (ED) on harvinaisempi mutta sitäkin vakavampi. Vaikka suurin osa tutkituista kyynärnivelistä on ollut terveitä (91 % tulos 0), on havaittu yksittäisiä lieviä (1) ja

vaikeita (3) tapauksia.

- Mikäli kyynärniveldysplasian 1 tuloksen saanutta koiraa käytetään jalostukseen, sen saa parittaa vain 0-kyynäräisen kanssa.

2. Selkäsairaudet

- Selkärangan kuvauksissa on yleisesti todettu hyviä tuloksia: valtaosa koirista on ollut terveitä.
- Yksittäisiä lieviä löydöksiä (esim. spondyloosi, LTV, nikamaepämuodostumat) on havaittu.
- Selkäkuvattuja on tilastollisesti suhteellisen vähän.

3. Sydänsairaudet – erityisesti DCM

- Dilatoivaa kardiomyopatiaa (DCM) epäillään muutamissa tapauksissa, vaikka se ei ole yleinen.
- DCM voi johtaa äkkikuolemaan. Vain sydämen ultraäänitutkimus on luotettava tapa havaita sairaus.
- Jalostuksessa sydänoireisia koiria ei tule käyttää.

4. Muut sairaudet

- Tulehdussairaudet (esim. hotspotit, korva-, iho- ja tassutulehdukset) ovat yleisiä, mutta suurin osa niistä ei ole vakavia.
- Autoimmuunisairaudet (kilpirauhasen vajaatoiminta, moniniveltulehdus) ja kasvaimet ovat esiintyneet yksittäistapauksina.
- Kuolinsyytilastossa kasvainsairaudet ovat kolmanneksi yleisin kuolinsyy.

Lisääntyminen:

1. Pentuekoot

- Keskimääräinen pentuekoko vaihtelee 3–9 pennun välillä, viime vuosina keskimäärin 5–9 pentua.

2. Astumisvaikeudet

- Estrelat ovat pääsääntöisesti halukkaita lisääntymään luonnollisesti.
- Joissain tapauksissa yksilöllisiä mieltymyksiä tai valikoivuutta havaittu (esim. narttu ei hyväksy tiettyä urosta tai toisinpäin).

3. Tiinehtymisvaikeudet ja siemennys

- Nartut tiinehtyvät yleensä hyvin. Keinosiemennystä suositellaan vain erityisistä syistä (esim. etäisyys tai ulkomaisen uroksen käyttö).

4. Synnytykset

- Estrelat ovat yleensä hyviä synnyttäjiä, ja keisarinleikkauksia tarvitaan harvoin.
- Rodun nartut hoitavat hyvin pentunsa alkukantaisella emon vaistolla.

Rodun terveys on pääosin hyvä, mutta erityisesti lonkka- ja kyynärnivelten dysplasioiden osalta on tärkeää jatkaa aktiivista seurantaa ja valikoivaa jalostusta. Myös selkäsairauksien osalta on suositeltavaa ylläpitää kuvausaktiivisuutta. Lisääntymisessä ei ole merkittäviä ongelmia, mutta luonnollisen astutuksen suosiminen ja jalostuskykyisten yksilöiden huolellinen valinta on hyvä huomioida rodun elinvoimaisuuden kannalta.

Ongelmien mahdollisia syitä

Ongelmien taustalla on usein useiden tekijöiden yhteisvaikutus. Tärkein yksittäinen tekijä on perinnöllisyys: esimerkiksi lonkka- ja kyynärniveldysplasia ovat monitekijäisesti periytyviä sairauksia,

joiden ilmenemiseen vaikuttavat useat geenit. Jalostusvalinnoilla on siis merkittävä rooli, ja jos jalostukseen käytetään koiria, joilla itsellään tai joiden sukulinjassa esiintyy näitä sairauksia, riskit periytyvät eteenpäin. Pienilukuisessa rodussa jokaisella yksilöllä on suuri vaikutus geenipooliin, mikä tekee huolellisesta valinnasta erityisen tärkeää.

Ympäristökijät voivat pahentaa perinnöllistä alttiutta. Esimerkiksi kasvavan koiran ylipaino, liiallinen tai liian vähäinen liikunta, liukkaat lattiat ja portaat voivat lisätä nivelten kehityshäiriöiden riskiä. Myös tulehdusherkkyyteen ja iho-ongelmiin vaikuttavat mm. vääränlainen ympäristö ja ruokinta –voivat altistaa tai pahentaa oireita.

Ongelmia syntyy myös silloin, kun terveyttä ei seurata tai huomioida riittävän tarkasti jalostuksessa. Jos esimerkiksi koiria käytetään jalostukseen useasti poikkeusluvilla, sairausriskit voivat lisääntyä. Tällöin virallisten tutkimustulosten lisäksi olisi tärkeää huomioida koiran kokonaisvaltainen terveydentila, myös mahdolliset lievät oireet.

Terveystulosten ja sairastavuuden seuranta saattaa olla puutteellista tai hajanaista, mikä vaikeuttaa tietoon perustuvia jalostusvalintoja.

Lisäksi rodun geenipohjan kaventuminen voi lisätä sairauksien esiintyvyyttä, kun haitalliset geenimuodot alkavat yleistyä. Kun geneettinen monimuotoisuus kapenee, myös mahdollisten perinnöllisten sairauksien riski kasvaa. Kokonaisuutena ongelmat johtuvat siis perinnöllisistä tekijöistä, ympäristöstä, hoitotavoista sekä jalostuskäytännöistä, jotka eivät aina tue terveyden parantumista.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä (Liite 2.)

Estrelanvuoristokoira on Portugalista kotoisin oleva suuri, vahvarakenteinen ja molossityyppinen rotu, joka on perinteisesti toiminut karjan, kotitilojen ja omistajiensa väsymättömänä vartijana. Sillä on pitkä historia Estrelan vuoriston alueilla, missä se on toiminut luotettavana apurina paimenille vaativissa vuoristo-olosuhteissa. Vaikka sen alkuperä on hämärän peitossa, rotu kuuluu Iberian niemimaan vanhimpiin.

Estrela on sopusuhtainen, keskikokoinen, roteva ja hyväluustoinen maatiaistyyppinen koira. Vakuuttava koko ja ilme, rauhallinen mutta valpas katse. Meripihkan väriset silmät. Musta maski. Turkki vahva, runsas ja tiheä, hieman karkea, päässä ja raajoissa lyhyempää. Taakse kääntyneet korvat, sisäosa näkyy korvan tyvestä. Pitkä, kaartuva häntä, jonka päässä on koukku. Lyhyt kaula. Lihaksikkaat, vahvaluiset raajat. Kannukset ja kaksoiskannukset sallittu.

Estrelanvuoristokoiraa on olemassa pitkä- ja lyhytkarvaisina muunnoksina. Molemmilla karvamuodoilla on runsas, vahva ja hieman karhea turkki, joka muistuttaa laadultaan vuohenkarvaa. Pitkäkarvaisella yksilöllä karva on pisimmillään kaulassa, reisissä ja hännässä. Pitkäkarvaisella muunnoksella hapsut raajoissa ja hännässä, sekä kauluksessa. Väriykseltään rotu voi olla yksivärinen (harmaa, keltainen tai punaruskea), sudenharmaa tai juovikas, usein tummalla maskilla. Pienet valkoiset merkit sallitaan tietyissä kohdissa.

Ulkomuodoltaan koira on tasapainoinen, lihaksikas ja vankkarakenteinen, mutta liikkeiltään ketterä ja vaivaton. Pää on vahva, hieman kupera ja sopusuhtaisesti runkoon liittyvä. Ilme on rauhallinen ja valpas. Korvat ovat ruusukorvatyyppiset ja silmät soikeat, mieluiten tumman meripihkan väriset. Häntä on pitkä, sapelimaisesti kaartuva ja karvainen.

Luonteeltaan estrelanvuoristokoiria on itsenäinen, uskollinen ja varautunut vieraita kohtaan. Se on tyypillisesti kuuliainen omalle väelleen, mutta vaatii määrätietoista koulutusta ja hyvää sosiaalistamista. Se on epäluuloinen ja valpas vahti, eikä sovi kokemattomalle koiranomistajalle.

Kokonsa puolesta urokset ovat 65–73 cm korkeita ja painavat 45–60 kg, nartut 62–69 cm korkeita ja painavat 35–45 kg. Rotumääritelmä korostaa tasapainoista rakennetta, sopusuhtaisia mittasuhteita ja oikeanlaista luonnetta.

Virheiksi luetaan mm. huono yleiskunto ja poikkeamat säkäkorkeudessa. Vakavia virheitä on mm. hermostuneisuus tai arkuus, kirsun pigmenttipuutokset, typistetyt korvat/häntä ja rotumääritelmästä poikkeava karvanlaatu. Hylkääviä virheitä ovat esimerkiksi epänormaali rakenne, epätyypillisuus tai poikkeava käyttäytyminen (liiallinen arkuus tai vihaisuus).

Rodun koirien näyttelykäynnit

Suomalaisten estrelanvuoristokoirien ulkomuodon tason voidaan näyttelyarvostelujen pohjalta (Taulukko 13.) sanoa olevan erinomainen.

Suurin osa koirista on saanut arvosanan erinomainen (ERI) jokaisessa ikäluokassa. Kaikista vuosien 2015–2024 aikaisista näyttelytuloksista (1093 kpl) on ERI- arviointeja 889 kpl eli reilusti yli 2/3 osaa näyttelykäynneistä. Valioluokan koirat ovat saaneet paljon ERI-arviointeja ja niillä on näyttelykäynnejäkin eniten (395 kpl). Näyttelykäyntien määrä on ollut vuosina 2014–2018 458 kpl ja vuosina 2019–2023 423 kpl. Näyttelyissä käyvät koirat ovat suurelta osin samoja koiria. Ei voi arvostella (EVA) tuloksia on ollut vain 8 kpl. Hylättyjä (HYL) tuloksia vain 2 kpl.

Taulukko 13. Näyttelytilasto näyttelyluokittain vuosilta 2015–2024. Lähde: SKL jalostustietojärjestelmä 1/2025. ERI= erinomainen, EH= erittäin hyvä, H= hyvä, T= tyydyttävä, EVA= ei voida arvostella ja HYL = hylätty

LUOKKA	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Junioriluokka	193 tulosta	57 tulosta	9 tulosta	0 tulosta	5 tulosta	2 tulosta	266 tulosta
Nuorten luokka	89 tulosta	29 tulosta	4 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	122 tulosta
Avoin luokka	113 tulosta	32 tulosta	7 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	153 tulosta
Valioluokka	355 tulosta	34 tulosta	5 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	395 tulosta
Veteraaniluokka	139 tulosta	17 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	157 tulosta
Yhteensä	889 tulosta	169 tulosta	25 tulosta	0 tulosta	8 tulosta	2 tulosta	1093 tulosta

Rodun koirien jalostustarkastukset

Estrelanvuoristokoirien ensimmäinen jalostustarkastus pidettiin vuonna 1995. Tarkastukseen osallistui kymmenen koiraa, joista seitsemän hyväksyttiin ja kolme suositeltiin jalostukseen. Tarkastuksen suoritti ulkomuototuomari Elina Haapaniemi. Vuosien aikana on tarkastuksia järjestetty vaihtelevin määrin. 2000-luvun alussa uusittiin jalostustarkastuskaavake ja tarkastusten suorittajiksi vakiintuivat ulkomuototuomarit Matti Luoso ja Satu Ylä-Mononen.

Vuosien 2000–2024 (Taulukko 14) aikana jalostustarkastuksiin osallistuneiden estrela-urosten ja -narttujen määrissä ja tuloksissa on nähtävissä selkeitä muutoksia. Alkuvuosina, eli 2000–2013, tarkastettiin selvästi eniten koiria: 61 urosta ja 74 narttua. Tänä aikana merkittävä osa molemmista sukupuolista sai jalostussuosituksen tai hyväksynnän joko ilman tai rajoituksin, ja vain harvat arvioitiin ei suositeltaviksi. Hylkäyksiä ei ollut lainkaan.

Vuosina 2014–2019 tarkastusten määrä kuitenkin romahti – tarkastuksessa kävi vain kuusi urosta ja kahdeksan narttua. Vaikka otanta oli pieni, lähes kaikki tarkastetut yksilöt saivat hyväksytyn arvion, eikä ketään hylätty tai todettu jalostukseen täysin sopimattomaksi.

Myös viimeisimmällä tarkastelujaksolla, vuosina 2020–2024, määrät pysyivät matalina, mutta jakauma tuloksissa oli edelleen suhteellisen hyvä. Uroksista suurin osa sai suosituksen tai hyväksynnän, ja nartuista suurin osa hyväksyttiin – osa rajoituksin. Kuten aiemminkin, ei ollut yhtään hylättyä tai täysin jalostukseen sopimattomaksi arvioitua koiraa.

Yleisesti voidaan todeta, että tarkastuksiin osallistuneista koirista suuri osa on todettu jalostuskelpoisiksi, ja tulokset ovat pysyneet myönteisinä, vaikka osallistujamäärät ovat vähentyneet merkittävästi alkuvuosiin verrattuna. Seuraavassa taulukossa on yhteenveto yhdistyksen sivuilta löytyvien tarkastuslausuntojen jakaantumisesta ulkomuodon osalta.

Taulukko 14: Estrelanvuoristokoirien jalostustarkastuslausunnot 2000–2024

Lähde: estrelanvuoristokoirat.fi/jalostustarkastus

Vuosi		Kpl	Suosittelaa	Hyväksytty	Hyväksytty rajoituksin	Ei suositella	Hylätty
2000-2013	Urokset	61	20	15	21	5	0
	Nartut	74	26	25	20	3	0
2014-2019	Urokset	6	3	2	1	0	0
	Nartut	8	5	2	1	0	0
2020-2024	Urokset	7	4	1	2	0	0
	Nartut	7	2	4	1	0	0

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Estrelanvuoristokoira on suurikokoinen, mastiffityyppinen molossirotu. Rotu on vankkarakenteinen, ja sen liikkeet ovat ripeät sekä olemus vaikuttava. Rotu on jo pitkään tunnettu siitä, että se on eloisa, olemus on rauhallinen ja puhutteleva, rakenne on sopusuhtainen ja tasapainoinen. Rotumääritelmän mukainen rakenne ei lähtökohtaisesti altista rotua ulkomuoto ja rakenneongelmille.

Estrelan liikkeiden tulee olla vaivattomat ja sujuvat, sekä edestä, takaa että sivulta katsoen. Koirien takaosat ja kulmaukset tulee huomioida jalostuskoiria valittaessa, jotta koira pystyisi liikkumaan terveesti ja rodunomaisesti. Ravin on oltava joustavaa, ponnekasta ja maatavoittavaa, jonka

edellytyksenä ovat hyvät kulmaukset ja vahva takaosa. Polvikulmauksiin on kiinnitettävä huomiota, sillä liian suorat polvet altistavat raskaan rodun polvivaivoille. Estrela on rungoltaan keskipitkä tai hieman lyhyempi. Rintakehän syvyys on vähemmän kuin puolet säkäkorkeudesta. Kuono ja kallo ovat kutakuinkin samanpituiset, tai kuono voi olla hieman kalloa pidempi.

Estrelanvuoristokoirien alkuperäinen rodun käyttötarkoitus on toimia karja-, vahti- ja seurakoirana. Rodun alkuperäisessä käyttötarkoituksessa on tärkeää, että turkin määrä ja laatu ovat oikeanlaisia. Turkin oikea laatu (runsas, pitkä hieman karhea/lyhyt hieman karhea), muistuttaa laadultaan vuohenkarvaa).

Keskeisimmät ongelmakohdat

Ulkomuodolliset virheet, joita esiintyy yksilöillä ja jotka voivat periytyä, tulee tunnistaa ja välttää yhdistelmien suunnittelussa. Näihin kuuluvat esimerkiksi rakennevirheet tai piirteet, jotka eivät vastaa rodun virallista rotumääritelmää, kuten puutteellinen maski, vääränlaiset korvat tai häntä, sekä liioitellut tai heikot rakenteelliset ominaisuudet (esimerkiksi liian kevyt tai liian raskas luusto). Yleisvaikutelman tulisi olla tasapainoinen.

Jalostustarkastuksissa havaitaan toisinaan koiria, jotka eivät täysin täytä ulkomuotokriteereitä, mutta ne saatetaan silti hyväksyä jalostukseen rajoituksin. Tämä kertoo siitä, että rotumääritelmän mukainen ulkomuoto ei aina toteudu täysimääräisesti yksilöissä, mutta hyväksyttäviä kompromisseja tehdään geenipohjan säilyttämiseksi.

Keskeisimpiä ongelmakohtia rakenteessa, anatomiassa ja ulkomuodossa on havaittu näyttelyarvostelujen perusteella:

- Kapeus etu- ja takaosassa
- Puutteellinen eturinta
- Liian jyrkkä lantio-osa
- Liian vaaleat/pyöreät silmät
- Liian suuret, päänmyötäiset, ei ”ruusuksi” taittavat korvat
- Suora häntä, josta puuttuu tyypillinen sapelimainen koukku hännän päästä

Näyttelyarvostelut ovat tärkeä osa ulkomuodon arviointia, mutta kaikkia koiria ei tuoda näyttelyihin, mikä voi hankaloittaa kokonaiskuvan muodostamista rakenteellisista vahvuuksista ja puutteista rodussa.

Rotumääritelmän mukaisen ulkomuodon ylläpitäminen vaatii jatkuvaa tarkkaavaisuutta, huolellista yhdistelmäsuunnittelua ja jalostustarkastuksia. Rodun terve rakenne on myös suoraan yhteydessä sen käyttöominaisuuksiin, joten oikeanlaista ulkomuotoa ei voi erottaa rodun käyttöominaisuuksista.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Estrelanvuoristokoirien edellisen jalostuksen tavoiteohjelman (JTO) voimassaolokausi on 2021–2025.

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Rodun ensimmäisen jalostuksen tavoiteohjelman (JTO) voimassaolokausi on ollut 2010 – 2020.

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Aletaan toteuttaa tiiviimpää kansainvälistä tiedon vaihtoa	- Yhdistys nimeää yhden henkilön kansainväliseksi yhteyshenkilöksi, joka toimii hallituksen alaisena - Yhdistys pyytää kasvattajia ja harrastajia toimimaan rotuyhdistyksen apuna hankkien ulkomaisista estreloista tietoa omien kansainvälisten kontaktiensa kautta	- Yhdistys tekee yhteistyötä muiden rotuyhdistysten kanssa, kerää sekä vaihtaa tietoja eri maiden estrela yhdistysten ja harrastajien kanssa. - Tilastoitua tietoa on harvoin saatavilla yhtä kattavasti kuin kotimaisesta rekisteristä.
Tehdään selvitys Suomen ja esimerkiksi USA:n kantojen sukutaulullisista eroavaisuuksista	Kasvattajilta ja harrastajilta pyydetään apua sukutauluselvityksien tekemiseen	Ei ole toteutunut. Tarvittaessa toteutettavissa.
Järkeistetään tuonteja ja tarjotaan yhdistyksen apua (kontaktit ja käytännönjärjestelyt) haasteellisten matkojen takaa tuotavien koirien/sperman Suomeen saamiseksi.	Kasvattajat ja harrastajat tekevät yhteistyötä yhdistyksen kanssa, joka kerää ja jakaa tietoa suunnitelluista/toteutuneista tuonneista	Yhteistyötä on tehty ulkomaalaisten kasvattajien kanssa. Yksittäisistä tuonneista on tiedusteltu yhdistykseltä. Edelleen tuonteja tulee järkeistää ja tehdä suunnitelmallisesti yhteistyötä
Keskimääräisen sukusiitosprosentin pitäminen alle 5%:ssa jalostustietojärjestelmän antaman 5 sukupolven mukaan laskettuna.	- kasvattajat välttävät JTO:n suosituksen ylittävän sukusiitosprosentin yhdistelmiä - pennunostajat suosivat pienen sukusiitosprosentin pentueita - uroksen omistajat eivät anna urostaan suosituksen ylittävän sukusiitosprosentin yhdistelmiin	Kasvattajat ovat vuosien 2020-2024 välillä noudattaneet annettua suositusta.

Pyritään laajentamaan rodun jalostuspohjaa käyttämällä jalostukseen eri yksilöitä mahdollisimman laajasti.	- vältetään yksittäisten näyttelyvoittajien toistuvaa jalostuskäyttöä - jalostukseen valitaan mahdollisimman monta eri yksilöä, mahdollisimman laajalta pohjalta - kasvattajat ja harrastajat tarjoavat myös niitä ”peräkammarinpoikia” jalostuskäyttöön	- Jalostusvalintoja ei ole tehty näyttelytulosten perusteella. Eri yksilöitä on pyritty käyttämään ja laajentamaan kapeaa jalostuspohjaa. - Viimeisimpiä pentueita on kuvattu ja tutkittu hyvin.
Mikään jalostukseen käytetyistä koirista ei ylitä JTO:ssa annettua jälkeläismääräsuositusta.	kasvattajat ja harrastajat seuraavat jalostuskoiriensa jälkeläismääriä, eivätkä anna/käytä jalostukseen yksilöä jonka jälkeläismäärä alkaa hipoa suositeltua maksimimäärää	Kaikki vuosina 2020-2024 jalostukseen käytetyt urokset sekä nartut alittavat annetun suosituksen.
Lisätään luonteen seurantaan kohdistuvaa toimintaa: - yhdistys julkaisee jatkuvasti voimassa olevan terveysterveys-/luonnekyselyn - saadaan 20 estrelan luonnetesti-, MH-luonnekuvaustai karhunhaukkutulokset - tehdään kolmen vuoden välein yhteenveto näyttelyarvostelujen ja jalostustarkastusten luonteenarvioinneista	- mahdollistetaan terveys-/luonnekyselyn helppo saatavuus julkaisemalla se yhdistyksen kotisivuilla ja lehdessä sekä jakamalla sitä yhdistyksen tapahtumissa - kannustetaan kasvattajia ja harrastajia osallistumaan koiriensa kanssa erilaisiin koiran luonnetta arvioiviin testeihin ja kokeisiin	- Terveyskysely toteutettiin 2021-2022. Kysely on edelleen avoinna vastaajille. - Vuosien 2015-2024 välisenä aikana varsinaisiin luonnetta arvioiviin testeihin on osallistunut 7 koiraa.
Nostetaan jalostustietojärjestelmän kuolinsyytilastoon ilmoitettujen koirien määrä 128:sta 160:neen	kannustetaan kasvattajia ja harrastajia kirjaamaan koiriensa kuolinsyyt avoimesti kuolinsyytilastoon, jotta saadaan selville estrelan todellinen keski-ikä ja yleisimmät kuolinsyyt	Vuosilta 2015-2024 kuolinsyytilastossa näkyvillä on 10 koiran tiedot. Määrä yhteensä 1998-2024 on 248 koiraa.
Nostetaan lonkkalausunnon omaavien yksilöiden määrä 50%:tiin syntyneistä laskettuna.	yhdistys kannustaa omistajia käyttämään lonkkakuvausissa myös ne koirat, joita ei käytetä jalostukseen	2019-2023 syntyneitä koiria on ollut 41 kpl joista 27 kpl on lonkkakuvattu, joten kuvaus prosentti on ollut 66%.

Nostetaan kyynärälausunnon omaavien yksilöiden määrä 50%:tiin syntyneistä laskettuna.	yhdistys kannustaa omistajia käyttämään kyynärkuvauksissa myös ne koirat, joita ei käytetä jalostukseen	2019-2023 syntyneitä koiria on ollut 41 kpl joista 27 kpl on kyynärkuvattu, joten kuvaus prosentti on ollut 66%.
Jalostustarkastetaan 40 estrelaa.	- yhdistys järjestää vähintään yhden jalostustarkastuksen - kasvattajia ja harrastajia kannustetaan käyttämään koiransa jalostustarkastuksessa, vaikka sitä ei välttämättä olisi tarkoitus käyttää jalostukseen vuodessa	Vuosina 2020-2024 on järjestetty jalostustarkastuksia. Jalostustarkastettu 9 koiraa. Pieni määrä on suhteessa rekisteröintimäärien vähyyteen.
Tarkastetaan ja uusitaan estrelojen PEVISA-ohjelma niin, että se jatkuu katkeamattomana.	yhdistys tekee esityksen seuraavaksi PEVISA-ohjelmaksi hyvissä ajoin	PEVISA on hyväksytty rodun yleiskokouksessa ja viety hyväksyttäväksi Suomen Kennelliittoon ja rotujärjestölle.
Pidetään estreloja arvostelevien ulkomuototuomareiden koulutusta yllä.	yhdistys koostaa uuden ulkomuototuomareiden koulutusmateriaalin, mikä toimitetaan myös jäsenistölle (kotisivuilla) ja jo arvostelu oikeudet omaaville ulkomuototuomareille	- Osallistuttu tuomarikoulutuksiin viemällä koiria paikanpäälle. - Rotumääritelmän tulkintaa päivitetään tarpeen mukaan.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Vuosina 2014-2023 jalostuksen ulkopuolelle jää runsaasti luustoltaan kuvaamattomia yksilöitä: 33 kpl (39%). Näiden koirien ulkomuodosta tai luonteesta ei ole tietoa.

Nykyisen PEVISA ja JTO:n ohjelman mukaisesti olisi vuosina 2014-2023 syntynyt 111 yksilöä, joista 67 kpl. (61%) on tutkittu lonkka- ja kyynärtulosten osalta. Tutkittujen lonkkatulosten perusteella on jäänyt jalostuksen ulkopuolelle 9 yksilöä (13,43 %) ja kyynärtulosten perusteella on jäänyt jalostuksen ulkopuolelle 1 yksilö (1,49%).

Jalostussuosittelujen ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Vuosien 2014–2023 välillä syntyneistä yksilöistä tutkittuja on 60,36 %. Lonkkalausuntojen perusteella jalostuksesta pois jääneitä on 13,43 %, joten lonkkien osalta ohjelmaa ei ole järkevää lähteä kiristämään. Muutoin jo nyt alhainen pentueiden määrä laskisi entisestään, koska jalostuskoiria olisi entistä vähemmän. Kyynärien osalta voidaan todeta ohjelman olevan sopiva, jottei jalostuskäytössä olevien yksilöiden määrä entisestään vähenisi. Lonkka- ja kyynärtuloksia tulee seurata ja PEVISA on tarvittaessa päivitettävä.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Rodun jalostuspohjan monimuotoisuuteen tulee kiinnittää huomioita. Pyritään välttämään yksittäisten yksilöiden - ja sukujen liian runsasta käyttöä. Tavoiteltavaa olisi saada mahdollisimman suuri osuus koirista jalostukseen. Rodun yksilöitä tulisikin terveystutkia määrällisesti enemmän, - myös niitä, joita ei ole ajateltu jalostuskoiriksi. Lähisukulaisyhdistelmiä tulee välttää.

Kannan monimuotoisuuden ylläpito kannattaa myös huomioida tuontikoirien valinnassa. Opastamalla pennunostajia pennunvalinnassa, pyritään saamaan laajemmalti sukuja jalostuspohjaan. Ulkomaisten kasvattajien kontaktit ja kasvatustyön seuraaminen ovat tärkeä osa kansainvälistä yhteistyötä. Terveystutkimusten osalta tämä on haasteellisinta erilaisten tutkimustulosten riittävyyden tai tulosten arvioinnin näkemyseroina eri maissa. Lisäksi vanhempienkaan terveystutkimukset eivät takaa aukottomasti tervettä ja jalostuskelpoista koiraa. Riskien minimointi jo tiedossa olevan sukulinjan ongelmien suhteen, tulisi olla päätavoite pentuetta suunniteltaessa.

Käyttäytyminen ja luonne

Tavoitteena on luonteiden osalta jalostuksessa karsia pois arat ja aggressiiviset yksilöt, jotta tasapainoinen ja vakaa laumanvartija pystyy toimimaan tehtävässään ja erilaisissa tilanteissa ilman vaikeuksia. Tavoitteena on säilyttää rotu hyvähermoisena ja yhteiskuntakelpoisena laumanvartijana. Perusluonteeltaan estrelan tulisi olla eloisa ja olemukseltaan rauhallinen ja varma.

Käyttöominaisuudet

Pyritään säilyttämään jalostuksessa laumanvartijalle tyypillinen itsenäinen toiminta, vältetään liiallista seurakoiramaisuuden tavoittelua jalostusvalinnoissa. Karsitaan jalostuksesta pois epätyypillisesti toimivat yksilöt.

Terveys ja lisääntyminen

Tavoitteena on säilyttää rodun alkukantaisuus. Estrelan lisääntymisen toivotaan tapahtuvan ensisijaisesti luonnollisesti, siihen puuttumatta. Terveystutkimukset (PEVISA-ohjelma, sekä rotuyhdistyksen suositukset) ovat edellytys koiran jalostuskäyttöön. Havaittuja heikkouksia ei yhdistetä jalostusyksilöitä valitessa. Pyritään rodun tunnusmerkkien säilyttämiseen.

Estrelanvuoristokoira on alkukantainen rotu. Se ei toki sulje pois terveysongelmia, mutta viimeisimmän terveystutkimuksen perusteella 89% vastaajista on todennut koiriensä olevan pääosin terveitä, kertomiensa terveysongelmien arkielämää haittaamatta. Tavoitteena on vähintäänkin ylläpitää lonkka- ja kyynärnivelkuvausten määrä 60% koko kannasta. Tavoitteena on myös säilyttää rodun kokonaisvaltainen terveys.

Ulkomuoto

Tavoitteena on vähentää ulkomuodollisia virheitä, joita yksilöillä esiintyy. Ulkomuodollisia rakennevirheisiin ja piirteisiin tulee kiinnittää huomiota jalostuksessa. Näitä ovat puutteellinen maski, vääränlaiset korvat tai häntä, sekä liioitellut tai heikot rakenteelliset ominaisuudet. Mm. Liian kevyt tai liian raskas luusto.

Tavoitteena on jalostaa yleisvaikutelmaltaan tasapainoisia koiria vastaamaan rotumääritelmää.

Rotumääritelmässä ei ole vaatimuksia, jotka altistaisivat koiran hyvinvointiongelmille.

Tavoitteena on myös ylläpitää kasvattajien velvollisuus tutustua jalostukseen käytettävää koiraan, ellei tutkittua tietoa ole olemassa testien, kokeiden tai näyttelyiden kautta.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

- SKL:n rekisteröintisääntöjen ja kasvattajasitoumuksen vaatimusten tulee täyttyä.
- Rodun PEVISA- ehdoissa rekisteröinnin edellytyksenä on, että jalostukseen käytettävällä koiralla on virallinen lonkka- ja kyynärkuvauslausunto. Koiran tulee olla 18 kk kuvaushetkellä. Rekisteröinnin raja-arvona on lonkkaniveldysplasian aste C ja kyynärniveldysplasian aste 1, kuitenkin niin että 1-kyynäräisen saa parittaa vain kyynärniveldysplasiatuloksen 0 saaneen kanssa. Koiralle rekisteröidään enintään 25 jälkeläistä. (Viimeisin rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan).
- Jalostukseen suositellaan käytettäväksi koiria, joilla on lonkkakuvaustulos A tai B. Mikäli jalostukseen käytetään C-lonkkaista koira, suositellaan se parittamaan vain tuloksen A tai B tuloksen saaneen koiran kanssa.
- Tavoitteena on käyttää kyynärkuvaustuloksen 0 saaneita koiria. Mikäli kyynärkuvaustulos on 1 (lievät muutokset), tulee tällainen koira parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa.
- Suositellaan virallisia selkä- ja polvitutkimuksia.
- Poissuljetaan jalostuksesta koirat, joilla on todettu tai havaittu perinnölliseksi tiedettyjen tai epäiltyjen sairauksien oireita, (esimerkiksi immuunivälitteiset sairaudet, sydänsairaus, allergia yms.)
- Jalostukseen käytettävän koiran tulisi iältään olla vähintään 2- vuotias. (Yli 8 – vuotias narttu voidaan hyväksyä jalostukseen vain perustellusta syystä, mikäli nartulla on ollut aiemmin pennut, sekä eläinlääkärin todistus terveydentilasta).
- Koiran tulee kyetä lisääntymään normaalisti
- Valitaan jalostuskoirat mahdollisimman tasaisesti eri pentueista
- Käytetään jalostukseen monipuolisesti rodun eri yksilöitä
- Yhdistelmien sukusiitosaste ei saa ylittää 6.25% (laskettuna 5-6 sukupolvelle). Ensimmäisen kolmen polven sukutaulussa yksittäinen koira ei saisi esiintyä useammin kuin kerran. Huomioidaan jalostusvalinnoissa kaikki geenipoolia laajentavat mahdollisuudet.

- Valitaan jalostukseen tasapainoisesti käyttäytyviä koiria. Suositus on, että koiralla on jokin virallinen luonnetta kuvaava arvio käyttäytymisestä. Esimerkiksi käyttäytymisen jalostustarkastus, MH-luonnekuvaus, luonnetesti tai muu jalostuskatselmus, johon liittyy arvio myös luonteesta. Myös suoritettu petotesti tarjoaa osaltaan työkaluja jalostukseen.
- Ulkomuodon osalta suositellaan, että koiralla on virallisesta näyttelystä vähintään kaksi tulosta, kahdelta eri tuomarilta, laatumainintana vähintään erittäin hyvä (EH), tai virallinen jalostustarkastuslausunto esim. rotuyhdistyksen järjestämästä/ hyväksymästä jalostustarkastuksesta.
- Saman ulkomuodollisen virheen omaavia koiria ei tule yhdistää keskenään
- Koira on rakenteeltaan terve, rodunomainen ja kykenevä rodunomaiseen käyttöön
- Kaikissa jalostusvalinnoissa noudatetaan Suomen Kennelliiton yleistä jalostusstrategiaa (1.1.2024).

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Jalostuspohjan monimuotoisuuden lisääminen

- Jälkeläisrajoitus max 25 pentua/koira
- Jalostussuositukset koskien yhdistelmien sukusiitosastetta
- Eri yksilöiden tasaisempi käyttö kotimaassa
- Tuontikoirien suunnitelmallinen hankinta, mahdollisuuksien mukaan erilaisista sukulinjoista
- Mahdollisen tuontisperman käyttäminen
- Lonkka - kyynärniveltulosten määrän nostaminen
- Koirien jalostusta koskevat artikkelit
- Jalostustoimikunnan ohjaus tarvittaessa esim. urosten valinnassa
- Vältetään uusinta yhdistelmiä

Luonteen ja käyttäytymisen pysyminen rodunomaisena

- Kannustetaan osallistumista erilaisiin luonteen testauksiin ja järjestetään käyttäytymisen jalostustarkastus.
- Jalostussuositukset luonteen osalta
- Pennunostajien perehdyttäminen rodun ominaisuuksista. Rodunomaisen ympäristön tärkeä merkitys
- Käyttäytymiskyselyt
- Tiloilla työskentelevien yksilöiden palautteen kerääminen
- Työominaisuuksien arvostaminen ja säilyttäminen
- Näyttelyarvosteluiden seuranta, (käsiteltävyys).

Terveyden pitäminen hyvänä ja lisääntyminen luonnonmukaisena

- Rotukohtainen PEVISA-ohjelma
- Jalostussuositukset terveyden osalta
- Terveyskysely
- Kuolinsyytilaston seuraaminen

Ulkomuodon säilyttäminen rotumääritelmän mukaisena

- Erikoisnäyttelyiden järjestäminen

- Jalostustarkastusten järjestäminen
- Jalostussuositukset ulkomuodon osalta
- Tuomarikoulutuksiin osallistuminen
- Vuoden Estrela- kilpailun järjestäminen vuosittain
- Epäviralliset näyttelyt ja näyttelykoulutukset erilaisissa tapahtumissa

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Jalostuksen suurimmat uhat

- 1. Perinnölliset sairaudet ja terveystiedon puutteellisuus**
 - Esiintyy tulehdussairauksia, tuki- ja liikuntaelinsairauksia, kasvaimia, allergioita ja autoimmuunisairauksia.
 - Ulkomaisissa terveystiedoissa haasteita arvioinnin luotettavuudessa
 - Sukulinjojen ongelmat voivat siirtyä eteenpäin, jos niitä ei tunnisteta tai vältetä yhdistelmäsuunnittelussa.
- 2. Kapea jalostuspohja ja sukusiitoksen riski**
 - Yksittäisten koirien liiallinen käyttö saattaa vähentää geenipoolia.
 - Sukusiitosasteen nousu uhkaa rodun monimuotoisuutta ja terveyttä.
 - Uusintayhdistelmien toistaminen kaventaa geneettistä vaihtelua.
 - Kanta on Suomessa pieni, joten voimakasta karsintaa ei voida tehdä, edes haluttujen ominaisuuksien suhteen.
- 3. Luonneongelmat**
 - Arat ja aggressiiviset yksilöt tulee sulkea pois, mutta luonteen testaaminen ei ole kattavaa.
 - Käyttäytymiserot voivat aiheuttaa haasteita yhteiskuntakelpoisuudessa.
 - Heikko sosiaalistaminen pentuna voi johtaa käytöshäiriöihin.
 - Pentujen päätyminen vääränlaisiin laumanvartijoille sopimattomiin ympäristöihin.
- 4. Luonnollisen lisääntymisen haasteet**
 - Estrela ei helposti hyväksy ihmisen avustamista astutuksessa, mikä vaikeuttaa suunnitelmallista jalostusta.
 - Keinosiemennyksen eettiset näkökulmat

Jalostuksen suurimmat mahdollisuudet

- 1. Terve rotu**
 - Suurin osa koirista on terveitä ja arjessa toimintakykyisiä.
 - Lisääntyminen on pääosin luonnollista ja pentujen hoito toimii hyvin.
 - Systemaattisilla ja suunnitelmallisilla valinnoilla saadaan aikaan laadun parantumista.
- 2. Rotutyypillinen luonne ja käyttöominaisuudet**

- Estrela on tasapainoinen, itsenäinen ja perheeseen kiintyvä rotu.
- Soveltuu edelleen alkuperäiseen käyttöönsä laumanvartijana.
- Yksilöt voivat menestyä myös muissa rooleissa, kuten luku- ja kaverikoirina.

3. Laaja jalostusohjelma ja toimivat suositukset

- PEVISA ja jalostussuositukset (esim. lonkka, kyynär, selkä) tukevat terveystavoitteita.
- Jalostustoimikunta tarjoaa ohjausta, koulutusta ja jalostustarkastuksia.
- Yhteistyö ulkomaisten kasvattajien kanssa avaa mahdollisuuden laajentaa geenipohjaa.

4. Rotujärjestön aktiivisuus

- Toimenpiteitä monimuotoisuuden, luonteen, terveyden ja ulkomuodon säilyttämiseksi.
- Terveyskyselyt, käyttäytymiskyselyt ja jalostusartikkeleiden julkaisu edistävät tiedonkeruuta ja -jakamista.
- Jalostustarkastukset ja näyttelyt auttavat seuraamaan ulkomuodon ja luonteen kehitystä.

Varautuminen ongelmiin

Jotta estrela-jalostuksessa voidaan tehokkaasti varautua esiin nostettuihin ongelmiin, tarvitaan pitkäjänteistä suunnittelua, avoimuutta ja tiivistä yhteistyötä kasvattajien, rotuyhdistyksen ja pennunostajien välillä. Ensisijaisen tärkeää on terveystietojen kerääminen ja hyödyntäminen mahdollisimman kattavasti. Vaikka suurin osa koirista vaikuttaa olevan terveitä, yksittäisten sairauksien esiintyminen – kuten tuki- ja liikuntaelämistön ongelmat, kasvaimet tai autoimmuunisairaudet – edellyttävät jatkuvaa seurantaa ja tietopohjaista valintaa. Ulkomaisten koirien osalta tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, kuinka luotettavia ja vertailukelpoisia terveystulokset ovat, ja harkita mahdollisuuksien mukaan lisätutkimuksia tai varmistuksia ennen jalostuskäyttöä.

Jalostuspohjan kapeutuminen on yksi suurimmista uhkista pitkällä aikavälillä, ja siihen voidaan varautua laajentamalla aktiivisesti geenipohjaa. Tämä onnistuu muun muassa tuontikoirien ja -sperman suunnitelmallisella käytöllä, sekä hyödyntämällä aiemmin vähemmän käytettyjä kotimaisia yksilöitä, joiden terveystilanne on riittävästi tunnettu. On tärkeää välttää sukusiitosta ja kiinnittää huomiota siihen, ettei yksittäisiä suosittuja koiria käytetä liikaa. Sukutaulujen analysointi sekä geneettisten työkalujen hyödyntäminen voivat auttaa tässä prosessissa merkittävästi.

Luonteen osalta ennaltaehkäisy tarkoittaa ennen kaikkea valintaa ja kasvatusta. Arat tai aggressiiviset yksilöt tulisi jättää pois jalostuksesta, ja samalla kannustaa osallistumista luonnetesteihin tai jalostustarkastuksiin, joissa koiran käyttäytymistä voidaan arvioida objektiivisesti. Koska estrela on itsenäinen ja voimakastahtoinen rotu, on erityisen tärkeää, että pennut saavat varhaisessa vaiheessa selkeät rajat ja runsaasti sosiaalistamiskokemuksia. Pennunostajien perehdyttäminen rodun vaatimuksiin ja käyttäytymispiirteisiin on oleellista, jotta koirat saavat kasvaa ympäristöissä, joissa niiden ominaisuuksia osataan tukea ja ohjata.

Luonnollisen lisääntymisen haasteisiin voidaan vastata suunnittelemalla yhdistelmät ajoissa ja varautumalla vaihtoehtoihin uroksiin, mikäli ensisijainen valinta ei syystä tai toisesta onnistu. Koska keinosiemennystä ei suositella, tulee fyysisen kontaktin onnistuminen olla mahdollista ilman liiallista ihmisen väliintuloa. Tämä korostaa koirien välisten kemioiden ja luonteiden yhteensopivuuden arviointia jo ennen juoksujen alkua.

Kaiken keskiössä on kasvattajan vastuullisuus ja rotujärjestön tukitoimet. Yhdistyksen tulee jatkaa aktiivista jalostustyön ohjausta, tarjota tukea ja neuvoja jalostusvalinnoissa sekä järjestää jalostustarkastuksia, koulutuksia ja terveystietojen keruuta. Kun tieto jaetaan avoimesti ja jalostukseen suhtaudutaan rodun pitkän aikavälin hyvinvointi edellä, voidaan suurimpiin riskeihin varautua ajoissa ja

kehittää jalostusta suunnitelmallisesti kestävämpään suuntaan.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2026	Erikoisnäyttely, käyttäytymisen jalostustarkastus
2027	Jalostustarkastus, luento, osallistuminen ulkomuototuomareiden koulutustilaisuuksiin viemällä mallikoirat ja materiaali.
2028	Erikoisnäyttely, käyttäytymisen jalostustarkastus. Terveys – ja luonnekyselyt.
2029	Jalostustarkastus, osallistuminen ulkomuototuomarien koulutustilaisuuksiin viemällä mallikoirat ja materiaali. Käsitellään JTO:n ja PEVISA- ohjelman vaikutus ja ajantasaisuus.
2030	Uusi JTO-päivitys. Jatketaan tiedon keräämistä ja informointia terveydestä ja luonteesta. Järjestetään kasvattajille/jäsenille luento. Erikoisnäyttely, jalostustarkastus.

JTO:n ja PEVISA:n vaikutuksen seuraaminen

Rotuyhdistys seuraa JTO:n ja rodun PEVISA-ohjelman vaikutusta rotuun jalostuksen tavoiteohjelman päivitysten yhteydessä.

Rotuyhdistys kerää tietoja Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä, terveystarkastuksista, luonteentestauksista, jalostustarkastuksista ja näyttelytuloksista ja kokoaa tiedot vuosikokouksen yhteydessä toimintakertomukseen.

Yhdistys järjestää jalostustarkastuksia, käyttäytymisen jalostustarkastuksia, mahdollisia epävirallisia näyttelyitä ja erikoisnäyttelyitä, sekä erilaisia rodun harrastajien kokoontumisia ja tapahtumia. Terveystarkastusta jatketaan.

7. LÄHTEET

Suomen Kennelliitto ry - Yleinen jalostusstrategia 2024 – 2028

<https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/kennelliiton-yleinen-jalostusstrategia-2024-2028> [viitattu 5.3.2025]

Suomen Kennelliitto ry, Perinnölliset sairaudet ja koiran hyvinvointi.

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi>

KoiraNet jalostustietojärjestelmä, <https://jalostus.kennelliitto.fi/frmEtusivu.aspx>

Roger F, Pye, (2006), Estrelanvuoristokoira ja sen tausta, suomentanut Urmas Purola

Estrelanvuoristokoirat ry, jalostuksen tavoiteohjelma 2020- 2025

ELT Anu Lappalainen. Lonkkanivelen kasvuhäiriö, Kyynärnivelen kasvuhäiriö

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiranhyvinvointi/>

Mäki, Katariina 2024 <https://www.katariinamaki.fi/l/mita-sukusiitos-on/> [viitattu 5.3.2025]

Mäki, Katariina 2024 <https://www.katariinamaki.fi/l/kuinka-jalostetaan-terveita-koiria/> [viitattu 5.3.2025]

Wiberg, Maria, ELT. Dilatoiva kardiomyopatia 2016 <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/koirien-sydansairaudet-ja-niiden-diagnostiikka>

8. LIITTEET

LIITE 1.

ESTRELANVUORISTOKOIRAT RY:N SÄÄNNÖT

1§ Yhdistyksen nimi ja kotipaikka

Yhdistyksen nimi on Estrelanvuoristokoirat ry ja sen kotipaikka on Tampere. Yhdistys on Suomen Kennelliitto ry:n (SKL), kennelpiirin ja rotujärjestön jäsen.

2§ Yhdistyksen virallinen kieli

Yhdistyksen virallinen kieli on suomi.

3§ Yhdistyksen tarkoitus ja toiminnan laatu

Yhdistyksen tarkoituksena on:

- edistää koiraharrastusta
- tehdä estrelanvuoristokoira rotua tunnetuksi
- edistää puhdasrotuisten ja terveiden estrelanvuoristokoirien jalostusta
- ohjata jäseniään kouluttamaan koiriaan oikein

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys voi tarpeen mukaan:

- järjestää keskustelu-, neuvonta- ja koulutustilaisuuksia
- järjestää jalostusneuvontaa ja jalostustarkastuksia
- järjestää pentuvälitysneuvontaa
- järjestää erikoisnäyttelyitä
- harjoittaa julkaisu- ja tiedotustoimintaa
- järjestää Suomen kennelliiton hyväksymiä testejä ja koetilaisuuksia
- toimii yhteistyössä muiden koirayhdistysten kanssa, kotimaassa ja ulkomailla
- yhdistys toimii yhteistyössä Suomen Kennelliiton ja rotujärjestönsä kanssa

Toimintansa tukemiseksi yhdistys voi, hankittuaan tarvittaessa asianmukaisen luvan:

- ottaa vastaan avustuksia, lahjoituksia ja testamentteja
- järjestää rahankeräyksiä ja arpajaisia
- omistaa toimintaansa varten tarpeellista kiinteää ja irtainta omaisuutta

4§ Yhdistyksen jäsenet

Yhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi, perhejäseneksi, kutsujäseneksi, kunniajäseneksi ja pentuejäseneksi voidaan hyväksyä henkilö, joka hyväksyy yhdistyksen tarkoituksen. Yhdistyksen varsinaiset jäsenet, kutsujäsenet, perhejäsenet sekä pentuejäsenet hyväksyy hakemuksesta yhdistyksen hallitus.

- Varsinaiseksi jäseneksi voi liittyä yksityinen henkilö.

- Perhejäsen voi olla henkilö, jonka ruokakunnassa on yhdistyksen varsinainen jäsen. Perhejäsen maksaa pienempää jäsenmaksua kuin varsinainen jäsen. Perhejäsen ei saa omaa yhdistyksen jäsenjulkaisua.
- Pentuejäsen voi olla henkilö, jonka kasvattaja pyytää liittämään yhdistyksen jäseneksi, pennun omistajan suostumuksella. Pentuejäsenellä on samat oikeudet kuin varsinaisella jäsenellä. Pentuejäsenyys on voimassa liittymisvuotta seuraavan vuoden loppuun. Pentuejäsenyyden päättymisen jälkeen varsinaista jäsenyyttä on haettava erikseen.
- Kutsujäseneksi voi hallitus kutsua henkilöitä, jotka ovat toiminnallaan edistäneet estrelanvuoristokoirien jalostusta tai muutoin toimineet rodun parhaaksi.
- Kunniapuheenjohtajaksi tai kunniajäseneksi voidaan hallituksen esityksestä yhdistyksen kokouksessa kutsua henkilö, joka on huomattavasti edistänyt ja tukenut yhdistyksen toimintaa.
- Kunniajäsenillä on muuten samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muilla henkilöjäsenillä paitsi, että heidät on vapautettu jäsenmaksusta.

5§ Yhdistyksen jäsenmaksut

Varsinaisilta jäseniltä, perhejäseniltä ja pentuejäseniltä perittävän vuotuisen jäsenmaksun suuruudesta erikseen kaikille jäsenryhmille päättää vuosikokous.

Jäsenmaksut on suoritettava 31.01. mennessä.

Kunniapuheenjohtaja, kunniajäsenet ja kutsujäsenet eivät suorita jäsenmaksuja. Jäsen, joka liittyy yhdistykseen kulumassa olevan kalenterivuoden aikana, on velvollinen maksamaan jäsenmaksun kuluvalta toimintakaudelta.

6§ Jäsenen eroaminen ja erottaminen

Jäsenellä on oikeus erota yhdistyksestä ilmoittamalla siitä kirjallisesti hallitukselle tai sen puheenjohtajalle tai ilmoittamalla erosta yhdistyksen kokouksessa merkittäväksi pöytäkirjaan.

Hallitus voi erottaa jäsenen, joka on jättänyt täyttämättä ne velvollisuudet, joihin hän on yhdistykseen liittymällä sitoutunut tai on menettellyllään yhdistyksessä tai sen ulkopuolella huomattavasti vahingoittanut yhdistystä tai ei enää täytä laissa taikka yhdistyksen säännöissä mainittuja jäsenyyden ehtoja.

Jos jäsen ei ole maksanut toimikauden jäsenmaksua kuluvan vuoden 31.1. mennessä, hallitus voi katsoa jäsenen eronneeksi yhdistyksestä.

7§ Yhdistyksen tilikausi ja toiminnantarkastus

Yhdistyksen tilikausi on kalenterivuosi. Tilinpäätös tarvittavine asiakirjoinen ja hallituksen vuosikertomus on annettava toiminnantarkastajalle viimeistään kolme (3) viikkoa ennen vuosikokousta.

Toiminnantarkastajan tulee antaa kirjallinen lausuntonsa viimeistään kaksi (2) viikkoa ennen vuosikokousta hallitukselle. Toiminnantarkastajien ja varatoiminnantarkastajien toimikausi on vuosikokousten välinen aika.

8§ Yhdistyksen hallitus

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, johon kuuluu vuosikokouksessa valitut puheenjohtaja ja neljä (4) tai kuusi (6) varsinaista jäsentä.

Hallituksen jäseneksi voidaan valita vain yhdistyksen äänivaltainen jäsen. Hallituksen toimintavuosi alkaa vuosikokouksesta ja päättyy seuraavan vuoden vuosikokouksen päivämäärään.

Hallituksen jäsenten toimikausi on kaksi (2) vuotta, siten että vuosittain kaksi (2) tai kolme (3) on erovuorossa. Puheenjohtaja valitaan kahdeksi (2) vuodeksi kerrallaan.

Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan sekä ottaa keskuudestaan tai ulkopuoleltaan sihteerin, rahastonhoitajan ja muut tarvittavat toimihenkilöt. Hallitus voi tarvittaessa asettaa toimikuntia.

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta, kun he katsovat siihen olevan aihetta tai kun puolet hallituksen jäsenistä sitä vaatii.

Hallitus on päätösvaltainen, kun puolet sen jäsenistä ja lisäksi puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja on läsnä. Äänestykset ratkaistaan ehdottomalla enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, vaaleissa kuitenkin arpa.

Hallituksen tehtävänä on:

- kutsua koolle yhdistyksen kokoukset, valmistaa niille esitettävät asiat ja panna kokouksen päätökset täytäntöön
- hoitaa yhdistyksen rahavaroja ja muuta omaisuutta, huolehtia jäsenmaksujen sekä muiden tulojen keruusta samoin kuin laatia yhdistyksen tilinpäätös päättävältä tilikaudelta sekä toimintasuunnitelma ja talousarvio
- edustaa yhdistystä, tehdä sitoumuksia sekä kantaa ja vastata yhdistyksen puolesta
- valita mahdollinen jalostustoimikunta ja päättää sen kokoonpanosta

9§ Yhdistyksen nimen kirjoittaminen

Yhdistyksen nimen kirjoittavat puheenjohtaja yksin tai varapuheenjohtaja yhdessä hallituksen jäsenen kanssa.

10§ Yhdistyksen kokoukset ja koolle kutsuminen

Yhdistyksen vuosikokous pidetään vuosittain huhtikuun loppuun mennessä hallituksen määräämänä päivänä. Vuosikokous voidaan pitää kokonaan etäkokouksena. Harkintavalta etäosallistumisen tarjoamisessa on kokonaan yhdistyksen hallituksella.

Mikäli kokouksessa on etäyhteys mahdollisuus, on yhdistyksellä oikeus kerätä kokoukseen etänä osallistuvien henkilöiden ilmoittautumiset etukäteen. Hallitus tai yhdistys ei ole vastuussa etänä kokouksiin osallistuvien henkilöiden laitteiden tai yhteyksien toimivuudesta.

Ylimääräisen yhdistyksen kokouksen voi kutsua koolle hallitus, kun yhdistyksen kokous niin päättää tai kun hallitus katsoo siihen olevan aihetta tai kun vähintään 1/10 yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä sitä hallitukselta erityisesti ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaatii.

Yhdistyksen kokouskutsu on lähetettävä jäsenille viimeistään neljätoista (14) vuorokautta ennen kokousta joko jäsenlehdessä, yhdistyksen internet sivuilla, kirjeitse tai sähköpostilla jäsenen ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen. Kutsussa on mainittava kokouksessa käsiteltävät sääntömääräiset asiat sekä muut yhdistyksen sääntöjen mukaisesti kokouksessa esitettäväksi päätetyt asiat.

Mikäli yhdistyksen jäsen haluaa saada jonkin asian yhdistyksen kokouksen käsiteltäväksi, on hänen ilmoitettava siitä kirjallisesti hallitukselle niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

Yhdistyksen kokouksissa on jokaisella jäsenmaksun maksaneella varsinaisella, perhejäsenellä, pentuejäsenellä, kutsujäsenellä sekä kunniajäsenillä yksi (1) ääni. Yhdistyksen kokouksessa äänioikeutetun jäsenen puolesta voidaan äänestää valtakirjalla. Äänioikeutettu jäsen voi edustaa kokouksessa valtakirjalla enintään kahta (2) muuta äänioikeutettua jäsentä. Yhdistyksen päätökseksi tulee, ellei säännöissä ole toisin määrätty, se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni, vaaleissa kuitenkin arpa.

11§ Vuosikokous

Yhdistyksen vuosikokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

- 1. Kokouksen avaus**
- 2. Valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri ja kaksi (2) pöytäkirjantarkastajaa, jotka toimivat samalla ääntenlaskijoina**
- 3. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen. Todetaan osallistujat**
- 4. Kokouksen työjärjestyksestä päättäminen**
- 5. Esitetään edelliseltä tilikaudelta yhdistyksen vuosikertomus, tilinpäätös ja toiminnantarkastajien antama lausunto**
- 6. Päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta**
- 7. Päätetään tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille vastuuvollisille tai niistä toimenpiteistä, joihin yhdistyksen hallinto tai toiminnantarkastajan lausunto mahdollisesti antavat aihetta.**
- 8. Vahvistetaan seuraavan tilikauden talousarvio sekä toimintasuunnitelma.**
Päätetään kuluvaa vuotta seuraavan toimintakauden jäsenmaksujen suuruudesta.
- 9. Valitaan seuraavalle toimikaudelle hallituksen puheenjohtaja ja päätetään hallituksen jäsenmäärästä sekä valitaan hallituksen jäsenet erovuoroisten tilalle.**

10. Valitaan (2) toiminnantarkastajaa ja (2) varatoiminnantarkastajaa tarkastamaan seuraavan tilikauden hallintoa ja tilejä.

11. Valitaan yhdistyksen edustaja/edustajat kokouksiin. Puheenjohtaja tai hänen valtuuttama sijainen.

12. Käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat, sekä muut esille tulevat asiat, joista voidaan keskustella, mutta ei päättää.

12§ Sääntöjen muuttaminen ja yhdistyksen purkaminen

Päätös sääntöjen muuttamisesta ja yhdistyksen purkamisesta on tehtävä yhdistyksen kokouksessa vähintään kolme neljäsosan ($\frac{3}{4}$) enemmistöllä äänestyksessä annetuista äänistä. Kokouskutsussa on mainittava sääntömuutoksesta tai yhdistyksen purkamisesta.

Yhdistyksen purkautuessa, tai jos se lakkautetaan, käytetään yhdistyksen varat yhdistyksen tarkoituksen edistämiseen purkamisesta päättävän kokouksen määräämällä tavalla.

13§ Yhdistyslaki

Muutoin noudatettakoon voimassa olevan yhdistyslain määräyksiä.

LIITE 2.

ROTUMÄÄRITELMÄ

ESTRELANVUORISTOKOIRA (Cao Da Serra Estrela)

1. ALKUPERÄMAA

Portugali

2. FCI:N RYHMÄ 2

Pinserit, snautserit, molossityypiset ja sveitsinpaimenkoirat. Alaryhmä 2 molossityypiset. Käyttökoetulosta ei vaadita.

3. HYVÄKSYTTY

FCI 20.3.2009, käännös SKL-FKK 26.1.2010

4. KÄYTTÖTARKOITUS

Karja-, vahti- ja seurakoira, käytetään myös vetokoirana.

5. LYHYT HISTORIAOSUUS

Rotu polveutuu jo ammuin Estrelan vuoristoseudulla eläneistä koirista. Rodun varsinainen alkuperä ei ole tiedossa. Joka tapauksessa rotua voidaan pitää yhtenä Iberian niemimaan vanhimmista. Estrelanvuoristokoiria käytetään vuoren alarinteiltä aina ylimmille huipuille asti (n. 2000 metrin korkeudessa), missä kesäisin lumen sulettua, karja vaeltaa ylös vihreän ruohon perässä kuumuuden poltettua alatasankojen ruohon. Rodun hyvä käyttöominaisuudet ovat lisänneet sen suosiota maailmanlaajuisesti 1900-luvun puolivälistä lähtien.

6. YLEISVAIKUTELMA

Suurikokoinen, mastiffityyppinen molossirotu. Estrelanvuoristokoirat ovat joko pitkä- tai lyhytkarvaisia. Rotu on maatiaismainen ja vankka, liikkeet ovat ripeät ja olemus vaikuttava. Rotu on jo pitkään tunnettu siitä, että se on eloisa, olemus on rauhallinen ja puhutteleva, rakenne on sopusuhtainen ja tasapainoinen.

7. TÄRKEITÄ MITTAUSUHTEITA

Rungoltaan keskipitkä tai hieman lyhyempi. Rintakehän syvyys on vähemmän kuin puolet säkäkorkeudesta. Kuono ja kallo ovat kutakuinkin samanpituiset tai kallo voi olla hieman kuonoa pitempi.

8. KÄYTTÄYTYMINEN/LUONNE

Estrelanvuoristokoira on paimenen erottamaton seuralainen. Se on myös karjalauman uskollinen vahti suojellen sitä pelloista ja varkailta. Se on erinomainen maatilan ja talon vahti, epäluuloinen vieraita kohtaan ja tyyppillisesti isännälleen kuuliainen.

9. PÄÄ

Vahva ja tilava, pitkä ja sivusta katsottuna lievästi kupera. Pää liittyy sulavasti runkoon ja sen koko on suhteellinen. Kallon ja kuonon mittasuhteet ovat tasapainoiset. Kaikki osat ovat täydellisesti tasapainossa keskenään. Kallossa ja poskissa nahka on tiivis.

10. KALLO-OSA

10.1 Kallo

Hyvin kehittynyt, pyöristynyt, kallon ja kuonon ylälinjat ovat hieman erisuuntaiset ja koko pään profiili on kupea. Kulmakaaret ja otsauurre erottuvat hieman. Niskakyhmy ei ole erottuva.

10.2 Otsapenger

Vähäinen ja etäisyys kirsuun jokseenkin sama kuin niskakyhmyyn.

11. KUONO-OSA

11.1 Kirsu

Suuri ja väriltään musta, suorassa linjassa kuononselän kanssa. Sieraimet ovat hyvin avoimet.

11.2 Kuono

Pitkä, kärkeä kohti kapeneva, mutta ei suippo. Kuononselkä on pääsääntöisesti suora, mutta voi olla kärjestään hieman kyömy.

11.3 Huulet

Hyvin kehittyneet, mutta eivät paksut; alahuulen hyvin peittävät mutta eivät riippuvat. Suun limakalvot, kitalaki ja huulten reunat syvämustat.

11.4 Leuat/hampaat/purenta

Vahva purenta ja hyvin kehittyneet leuat, täydellinen hampaisto ja vahvat hyväasentoiset valkoiset hampaat. Mieluiten leikkaava purenta, tasapurenta on sallittu.

11.5 Silmät

Keskikokoiset tai keskikokoa pienemmät, soikeat, vaakasuorassa, keskenään samankokoiset ja avoimet. Ilme on kiinnostunut ja rauhallinen. Silmät ovat mieluiten tumman meripihkan väriset. Silmäluomet ovat tiiviit ja väriltään mustat. Kulmakaaret ovat hieman erottuvat.

11.6 Korvat

Keskikorkealle kiinnittyneet. Korvat ovat riippuvat, mutta taipuvat taaksepäin päätä vasten siten, että korvien sisäreuna on näkyvissä (niin kutsuttu ruusukorva). Korvat ovat ohuet, kolmiomaiset, kärjistään pyöristyneet ja pienet suhteessa koiran kokoon.

12. KAULA

Lyhyt, suora ja paksu, hyväasentoinen ja lapoihin sulavasti liittyvä. Vain hieman kaulanalusnahkaa.

13. RUNKO

13.1 Ylälinja

Tasainen, lähes vaakasuora

13.2 Selkä

Mieluiten lyhyt, lihaksikas

13.3 Lanne

Lyhyt ja leveä, lihaksikas ja liittynyt kauniisti lantioon

13.4 Lantio

Hieman viisto, lyhyt, leveä ja lihaksikas. Lantion korkein kohta on samalla tasolla tai aavistuksen korkeammalla kuin säkä.

13.5 Rintakehä

Leveä ja syvä, kylkiluut hyvin kaareutuneet, mutta rintakehä ei ole sylinterimäinen. Rintakehä ulottuu kyynärpäihin tai hieman niiden alapuolelle.

13.6 Alalinja ja vatsa

Alalinja nousee tasaisesti ja sulvasti rintalastasta nivusia kohti. Kupeet eivät ole liian leveät ja ne on suhteessa koiran massaan ja runkoon.

14. HÄNTÄ

Keskikorkealle kiinnittynyt, pitkä ja paksu, asennoltaan vaakatason alapuolella. Häntä on sapelimainen ja sen pää kaartuu koukkumaisesti. Koiran seistessä rentoutuneena häntä on alhaalla takaraajojen välissä ulottuen vähintään kintereeseen. Koiran innostuessa tai liikkeessä häntä nousee vaakatason yläpuolelle kaartuen kärjestään, mutta häntä ei saa kiertyä lantiolinjan yläpuolelle. Häntä on tuuheakarvainen, pitkäkarvaisella muunnoksella hapsullinen.

15. RAAJAT

15.1 Eturaajat

Vahvaluustoiset raajat ovat edestä katsottuina pystysuorat, nivelet ovat vahvat. Kulmaukset ovat kohtalaisen avoimet, liikkeet ovat vaivattomat.

15.1.1 Kyynärvarret

Suorat, yhdensuuntaiset ja pitkät, vahvaluustoiset ja läpileukkaukseltaan lähes pyöreät.

15.1.2 Etukäpälät

Suhteessa koiran kokoon. Eivät liian pyöreät eivätkä liian pitkät, muodoltaan kissankäpälän ja jäniksenkäpälän väliltä, eivät hajavarpaiset. Varpaat ovat korkeat ja tiiviisti yhdessä, varpaiden ja päkiöiden välit ovat hyvin karvoittuneet. Kynnet ovat vahvat, tummat, mieluiten mustat. Päkiät ovat lujat ja tiiviit.

15.2 Takaraajat

Vahvaluustoiset raajat ovat takaa katsottuina pystysuorat. Kulmaukset ovat kohtalaisen avoimet, liikkeet ovat vapaat

15.2.1 Kintereet

Melko matalat, kulmauksiltaan kohtalaisen avoimet, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset

15.2.2 Välijalat

Pystysuorat, poikkileukkaukseltaan lähes pyöreät. Yksinkertaiset tai kaksinkertaiset kannukset ovat mahdolliset.

15.2.3 Takakäpälät

Kuten etukäpälät.

16. LIIKKEET

Tasapainoiset ja vaivattomat.

17. KARVAPEITE

17.1. Karva

Vahvaa ja hyvin runsasta, hieman karheaa, mutta ei liian karkeaa, muistuttaa laadultaan vuohenkarvaa. Peitinkarvan seassa oleva pohjavilla on hienoa, lyhyttä ja runsasta, takkuuntumatonta, yleensä väriltään vaaleampaa kuin peitinkarva.

17.1.1 Pitkäkarvainen muunnos

Peitinkarva on suoraa tai hieman laineikasta, karvan pituus vaihtelee koiran eri osissa. Karva on lyhyempää ja tiheämpää raajoissa, siis kyynärpäiden ja kintereiden alapuolella, kuten myös päässä. Karva lyhenee korvan tyvestä sen kärkeä kohti ja muuttuu pehmeämmäksi. Karva on pisintä tuuhea-, paksu- ja hapsukarvaisessa hännässä, kaulan ympärillä, erityisesti runsaskarvaisten reisien takaosissa sekä eturaajojen takapuolella.

17.1.2 Lyhytkarvainen muunnos

Karva on lyhyttä ja peittää rungon tasaisesti. Karva on hieman lyhyempää päässä ja raajoissa. Ei hapsutusta.

17.2. Väri

Sallittuja ja rodulle tyypillisiä ovat seuraavat värit

- * Yksiväriset: keltainen, punaruskea (fawn) ja harmaa eri sävyissä
- * Sudenharmaa: punaruskea, keltaiset ja harmaan sävyissä, yleensä vaaleampina ja tummempina sävyinä
- * Juovikas: punaruskea, keltainen tai harmaa pohjaväri, jossa lähes mustat raidat. Päässä tumma maski on tyypillinen.

Pienet valkoiset merkit ovat sallittuja vain käpälissä sekä kaulan alapuolella ja rinnassa

18. KOKO JA PAINO

18.1. Säkäkorkeus

Urokset 65-73 cm, nartut 62-69 cm. 2 cm:n ylitys hyväksytään

18.2. Paino

Urokset 45-60 kg, nartut 35-45 kg.

19. VIRHEET

Kaikki poikkeamat edellämainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakvuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

- * Olemus: huono yleiskunto, laihuus tai lihavuus
- * Koko: säkäkorkeus alle rotumääritelmän tai säkäkorkeuden tai säkäkorkeuden ylitys yli 2 cm hyväksytystä koosta
- * Pää: kapea, pitkä ja suippokuonoinen
- * Silmä: väriltään vaaleat
- * Korvat: väärin kiinnittyneet, liian pitkät, paksut tai pyöreäkärkiset; litteästi kallon myötäisesti riippuvat
- * Häntä: selälle kiertyvä; häntäkoukun puuttuminen
- * Väri: tumman maskin puuttuminen

20. VAKAVAT VIRHEET

- *Luonne: hermostuneisuus tai arkuus
- * Kirsu: sierainten haalistunut väri, kirsun epätäydellinen pigmentointi
- * korvat: typistetyt
- * Häntä: typistetty tai surkastunut
- * Karvapeite: rotumääritelmästä poikkeava karvanlaatu
- * Säkäkorkeus: urokset alle 65 cm tai yli 75 cm, nartut alle 62 cm tai yli 71 cm

21. HYLKÄÄVÄT VIRHEET

- * Luonne: vihaisuus tai liiallinen arkuus
- * Tyyppi: epätyypillisuus
- * Pää: hyvin kapea, hyvin pitkä ja hyvin suippokuonoinen, josta puuttu täysin molossimaisuus
- * Leuat/purenta: ylä- tai alapurenta
- * Silmät: herasillmät tai keskenään erikokoiset silmät
- * Häntä: hännättömyys
- * Karvapeite: epätyypillinen karvapeite
- * Väri: kaikki värit joita ei ole rotumääritelmässä mainittu; albinismi

Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen ovat hylkääviä virheitä.

Huom! Uroksella tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

LIITE 3.

TERVEYSKYSELYN YHTEENVETO 11/24

Koiran sukupuolijakauma: Vastauksia 27 kpl

- Uros = 10 kpl (37 %)
- Narttu = 11 kpl (40,7 %)
- Kastroitu uros = 4 kpl (14,8 %)
- Steriloitu narttu = 2 kpl (7,4 %)

Ikäjakauma vastaushetkellä: Vastauksia 27 kpl, joista elossa 20 kpl ja kuollut 7 kpl

- 1 – 2 vuotta = 2 kpl
- 3 – 4 vuotta = 6 kpl
- 5 – 6 vuotta = 5 kpl
- 7 – 8 vuotta = 6 kpl
- 9 – 10 vuotta = 3 kpl
- 11 – 12 vuotta = 4 kpl
- 13 – 14 vuotta = - kpl
- 15 – 16 vuotta = 1kpl

Jos koira kuollut, kuolinsyy ja ikä? Vastauksia 6 kpl

- Vanhuus ja nivelsairaus (12v)
- Lonkka kivut ja huono hermo rakenne yhdistettynä märkäkohtuun (4v)
- Eutanasia hoitoon vastaamattoman spondyloosin johdosta (10v)
- Vanhuus (12v 8kk)
- Vanhuus (11v 2kk)
- Kasvain tassussa (10v)

Koiran yleinen terveystilanne: Vastauksia 27 kpl

- Koira on aina ollut terve ja hyvinvoiva = 14 kpl
- Koiralla ei ole ollut merkittäviä sairauksia = 9 kpl
- Koira on sairastanut hieman, mutta ei ole haitannut normaalia arkielämää = 1 kpl
- Koira on sairastanut paljon, vaikuttanut paljon koiran arkeen ja hyvinvointiin = 3 kpl

Koira on/oli säännöllisellä lääkityksellä: Vastauksia 27 kpl

- Ei = 23 kpl
- Kyllä = 4 kpl

Jos koira on/ oli säännöllinen lääkitys, mikä? Vastauksia 4 kpl

- Prednisolonia ja särkylääke
- Gabapentin + mobic kuurina tarvittaessa
- Glukosamiini
- Forthyron Smak 400 mg

Onko/oliko koirallasi jokin rakennevirhe? (esim. purentavika, hammaspuutos, häntämutka, napatyrä,

kivesvika tms.) Vastauksia 27 kpl

- Ei = 24 kpl
- Kyllä = 3 kpl

Jos koirallasi on/oli jokin yllä mainittu rakennevirhe, mikä ja minkä ikäisenä todettu? Vastauksia 2 kpl

- Hammaspuutoksia ja hammasluusto viallinen, ali kasvaneita hampaita (1,5v)
- 2xP2 puuttuu ylhäältä, mutta on 2xP1 (Alle 2v)

Onko/oliko koirallasi todettu tuki- ja liikuntaelimistön sairaus (esim. eturistisidevamma, polvilumpion sijoiltaan meno, spondyloosi, nivelrikko, osteokondroosi eli kasvuruston luutumishäiriö, välilevytyrä tai jokin muu)? Vastauksia 27 kpl

- Ei = 20 kpl
- Kyllä = 7 kpl

Jos koirallasi on/oli todettu tuki- ja liikuntaelimistön sairaus, mikä/minkälaiset oireet/ missä iässä todettu? Vastauksia 8kpl

- Moniniveltulehdus / Ontuminen, vaikeaa päästä ylös, turvotusta nivelissä, aristelua (4v)
- Huonot lonkat, ei virallisesti tutkittu (Näkyi liikkeessä jo varhain)
- Epäily ranteiden nivelrikosta / järsi ranteita ja takapäättään, ravasi takajalat yhdessä (4v)
- Spondyloosi / Kipuilu, takajalkojen heikkolihaksisuus, jalkojen pettäminen alta. (6v)
- Ristisidevamma / Takajalan ontuminen (6,5v)
- Nivelrikko / Liikkuminen vaivalloista, erityisesti nouseminen ylös maasta/lattialta. Liikkuminen hidasta ja välillä kömpelöä (kompastelee) (6v)
- Nivelrikko / Jäykkyys, nivelten äänet (10v 11kk)
- Olkanivelen osteokondroosi lausunto sairas/tulkinnanvarainen / Ei oireita ollut vielä, vaurio on lievä, oireita ei lääkärin mukaan välttämättä tule ollenkaan. (3v)

Onko koirallasi ollut tulehdussairauksia (esim. ihossa, korvissa, silmissä, suolistossa, virtsateissä, kohdussa, eturauhasessa)? Vastauksia 27kpl

- Ei = 10 kpl
- Kerran = 6 kpl
- Joskus = 8 kpl
- Useasti = 3 kpl

Jos koirallasi on ollut tulehdussairauksia kerran, joskus tai useasti, mitä tulehduksia?

Vastauksia 17 kpl

- Hiivatulehduksia tassuissa
- Hotspot
- Hotspot
- Kohtutulehdus
- Korva ja silmätulehdus
- Korvapunkin aiheuttama korvatulehdus
- Hotspot
- Hotspot
- Follikuliitti vilkkuluomissa, useita iho tulehduksia ympäri runkoa / Mätivää ihoa, kirsun ja anturoiden kuoriutumista, silmätulehduksia. Useita joka vuosi.
- Kivespussintulehdus, verikorva
- Korvatulehdus
- Hotspot
- Korvatulehdus
- Korvatulehduksia ja virtsatietulehduksia jatkuvasti, hotspoteja ihossa
- Kivespussintulehdus ja lievä silmätulehdus
- Hotspot
- Silmätulehdus

Onko koirallasi todettu atopia tai allergia? Vastauksia 27 kpl

- Ei = 26 kpl
- Kyllä, atopia = - kpl
- Kyllä, allergia = 1 kpl

Jos koirallasi todettu atopia tai allergia, mitä oireita esiintyi / miten hoidettu / minkä ikäisenä todettu? Vastauksia 2 kpl

- Allergia / Silmien turpoaminen umpeen, vatsaoireet, syömättömyys, ihon mätäläikät, kirsun ja anturoiden kuoriutumista, limakalvo oireita / Ruokavalio hoidolla sekä kortisonilla (2v)
- Atopia epäily tällä hetkellä (vastattu 5/23)

Onko koirallasi ollut kasvain tai todettu syöpä? Vastauksia 27 kpl

- Ei = 24 kpl
- Kyllä = 3 kpl

Jos koirallasi ollut kasvain tai todettu syöpä, mikä kasvain- tai syöpätyyppi / miten hoidettu / minkä ikäisenä todettu? Vastauksia 3 kpl

- Kasvainta ei tutkittu / Leikkaus (8v)
- Kasvain tassussa ei varmuutta tyypistä (10v)
- Rasvakasvain / ei hoitoa, ellei muutu kipeäksi tai kasva merkittävästi suuremmaksi (6v)

Onko/oliko koirasi kuuro tai sokea? (Vastauksia 27kpl)

- Ei = 27 kpl
- Kyllä, sokea = - kpl
- Kyllä, kuuro = - kpl

Onko koirallasi todettu munuaisten tai virtsateiden kehitys- tai toimintahäiriöitä? (esim. ektooppinen ureter, munuaisten vajaakehittyneisyys, munuaisten vajaatoiminta tai jokin muu)? Vastauksia 27 kpl

- Ei = 26 kpl
- Kyllä = 1 kpl

Onko koirallasi todettu muita sairauksia (esim. epilepsia, diabetes, ruokatorven laajentuma, maksashuntti, sydänsairaus)? Vastauksia 27 kpl

- Ei = 27 kpl
- Kyllä = - kpl

Onko koirallasi todettu autoimmuuni sairaus (esim. kilpirauhasen vajaatoiminta, krooninen suolistotulehdus, moniniveltulehdus, IMHA, Addisonin tauti tai joku muu)? Vastauksia 27 kpl

- Ei = 25 kpl
- Kyllä = 2 kpl

Jos koirallasi todettu autoimmuuni sairaus, mikä sairaus / millaiset oireet / minkä ikäisenä todettu? Vastauksia 2 kpl

- Moniniveltulehdus / Nivelten turvotusta, aristelua, liikkumisvaikeuksia, särkyä (4v)
- Kilpirauhasen vajaatoiminta (3v)

Millainen purenta koirallasi on? Vastauksia 27 kpl

- Saksipurenta = 24kpl
- Tasapurenta = 2 kpl
- Yläpurenta = 1 kpl

- Alapurenta = - kpl

Poistetaanko koiraltasi hammaskiveä säännöllisesti? Vastauksia 27 kpl

- Ei = 24kpl
- Kyllä = 3kpl

Jos koiraltasi poistetaan hammaskiveä säännöllisesti, kuinka usein? Vastauksia 3 kpl

- Kerran vuodessa, jos tarvetta esiintyy
- 2v välein
- Itse Kuukausittain

Onko koirallasi hammaspuutoksia? Vastauksia 26 kpl

- Ei = 24kpl
- Kyllä = 2 kpl

Jos koirallasi hammaspuutoksia, mikä/mitkä puuttuvat? Vastauksia 2 kpl

- 2xP2 puuttuu ylhäältä, mutta on 2xP1
- Yksi ylimääräinen hammas

Onko koirasi lonkkakuvattu? Vastauksia 27 kpl

- Kyllä = 19 kpl
- Ei = 8 kpl

Vasemman lonkan tulos. Vastauksia 19 kpl

A = 10 kpl
B = 8 kpl
C = 1 kpl

Oikean lonkan tulos. Vastauksia 19 kpl

A = 10 kpl
B = 8 kpl
C = 1 kpl

Onko koirasi kyynärkuvattu? Vastauksia 27 kpl

- Kyllä = 19 kpl
- Ei = 8 kpl

Vasen kyynärtulos. Vastauksia 19 kpl

0 = 18 kpl
1 = 1 kpl

Oikean kyynärtulos. Vastauksia 19 kpl

0 = 18 kpl
1 = 1 kpl

Onko koirasi polvet tutkittu? Vastauksia 27 kpl

- Kyllä = 7 kpl
- Ei = 20 kpl

Vasen polvi. Vastauksia 7 kpl

0 = 7 kpl

Oikea polvi. Vastauksia 7 kpl

0 = 7 kpl

Onko koirasi silmät tutkittu? Vastauksia 27 kpl

- Ei = 22 kpl
- Kyllä = 5kpl

Tulokset: Vastauksia 4 kpl

Terveet = 4 kpl

Onko koirasi selkäkuvattu? Vastauksia 27kpl

- Kyllä = 9 kpl
- Ei = 18 kpl

Jos koirasi on selkäkuvattu, minkä ikäisenä / Mitä kuvattu? Vastauksia 8 kpl

- Spondyloosi ja nikamien epämuotoisuus (2v)
- Spondyloosi (6v ja 8v)
- Spondyloosi, kalkkeutuneet välilevyt ja nikamien epämuotoisuus (2v)
- Nikamien epämuotoisuus (1v 6kk)
- Nikamien epämuotoisuus (1v 5kk)
- Spondyloosi, kalkkeutuneet välilevyt ja nikamien epämuotoisuus
- Spondyloosi ja nikamien epämuotoisuus (2v)
- Nikamien epämuotoisuus (3v)

Jos koirasi on selkäkuvattu, mikä tulos? Vastauksia 7 kpl

- VA1 (Aste 1, lievä), lukumäärä: 1 / SPO (Puhdas) / LTV0 (Normaali)
- VA0 (Normaali), lukumäärä: 0 / SPO (Puhdas) / LTV0 (Normaali)
- VA0 (Normaali), lukumäärä: 0 / LTV0 (Normaali)
- LTV0 (Normaali)
- VA0 (Normaali), lukumäärä: 0 / SPO (Puhdas) / LTV0 (Normaali)
- VA0 (Normaali), lukumäärä: 0 / SPO (Puhdas) / LTV0 (Normaali)
- VA0 (Normaali), lukumäärä: 1 / SPO (Puhdas) / LTV0 (Normaali)

Onko koirasi sydän tutkittu? Vastauksia 27 kpl

- Kyllä = 8 kpl
- Ei = 19 kpl

Jos koirasi sydän tutkittu, mikä tulos? Vastauksia 8 kpl

- Terve = 7 kpl
- Terve sydän, ainoastaan oikeassa eteiskammoliäpässä todetaan hyvin pieni vaarattomaksi luokiteltava vuoto.

Onko koiralla ollut seuraavia ihosairauksia? Vastauksia 27 kpl

- Ei ole ollut ihosairauksia = 15 kpl
- Hotspot = 9 kpl
- Talirauhasen tulehdus = 3 kpl
- Sikaripunkki = 2 kpl
- Joku muu = 3 kpl

Jos vastasit iho sairauksiin joku muu, mikä ihosairaus? Vastauksia 3kpl

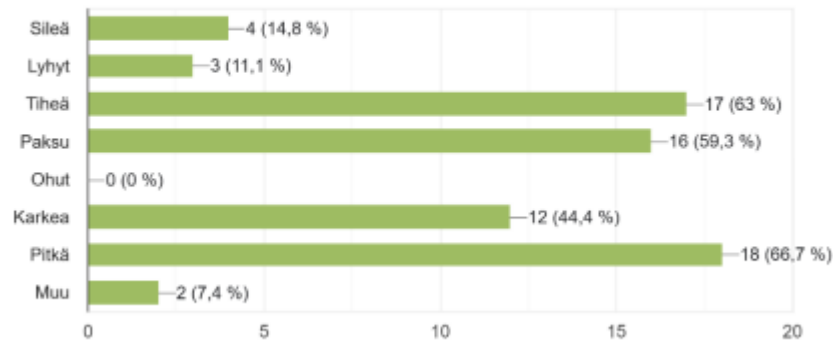
- Korvien hiivatulehdukset
- Suoranaisesti ei mikään selkeä edellä valituista, mutta muutaman kerran hännässä ja lantion päällä/selässä iho-oireita (hoidettu kotikonstein)
- Ei diagnosoitua sairautta

Jos koirallasi ollut ihosairaus, milloin todettu ensimmäisen kerran? Vastauksia 8kpl

- 2-vuotiaana = 4kpl
- Nuorempana
- 3–5 vuotiaana
- 7-vuotiaana
- n. 1-vuotiaana

Koirasi karvan laatu?

27 vastausta

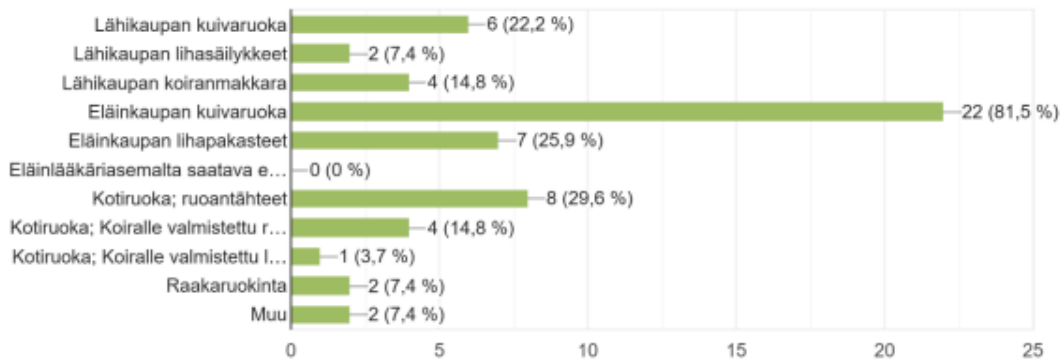


Jos vastasit karvan laatuun muu, millainen? Vastauksia 3 kpl

- Karva tiheää mutta ei pitkää rungossa.
- laineikas
- pörröinen (laineikas nuorempana)

Mitä koirasi syö?

27 vastausta



Jos vastasit ruokintaa muu, mitä koirasi syö? Vastauksia 2 kpl

- Teurastuksesta jääneitä lihatähteitä ja luita
- Teurastuksesta jääneitä ylijäämää lihaa ja luita

Saako koirasi lisäravinteita? Vastauksia 27 kpl

- Kyllä = 9 kpl
- Ei = 18 kpl

Jos koirasi saa/ sai lisäravinteita, miksi? Vastauksia 9 kpl

- Omistajan käsityksen mukaan hyötyä niistä
- Täydentämään ruokavaliota
- Työetu koirien ravintoöljy
- öljy
- omega öljyt
- öljy, yleiskunnon parantamiseksi ja kutinan vähentämiseksi
- työsuhte-etuna Nutrolin öljyjä ja tahnaa = 4kpl

Jos koirasi saa/ sai lisäravinteita, kuinka usein? Vastauksia 8 kpl

- Päivittäin = 1 kpl
- 2-3 krt / vko = 3 kpl
- Kerran viikossa = 3 kpl
- Kuuriluontoisesti = 1 kpl

Onko koirasi rokotettu SKL:n suositusten mukaan? Vastauksia 27 kpl

- Kyllä = 27 kpl (100 %)
- Ei = - kpl

Onko koiralle tullut rokotuksen jälkeisiä reaktioita? Vastauksia 27 kpl

- Kyllä = - kpl
- Ei = 27 kpl

Onko koirasi rauhoitettu tai nukutettu elämänsä aikana? Vastauksia 27 kpl

- Kyllä = 23 kpl
- Ei = 4 kpl

Saiko koirasi sivuvaikutuksia tai komplikaatioita rauhoituksesta tai nukutuksesta? Vastauksia 27 kpl

- Kyllä = 1 kpl
- Ei = 26 kpl

Jos koirasi sai sivuvaikutuksia tai komplikaatioita rauhoituksesta tai nukutuksesta, millaisen reaktion?

Vastauksia 1 kpl

- Herääminen rauhoituksesta kesti 12h. Tosin ilman herätettä. Eivät uskaltaneet antaa, kun kyseessä laumanvartijarotu ja minä en ollut paikalla. Vastoin tosin tahtoani, mutta koronan takia rajoittivat.

Onko koirasi läpikäynyt leikkauksen elämänsä aikana? Vastauksia 27 kpl

- Kyllä = 10 kpl
- Ei = 17 kpl

Tuliko koiralle komplikaatio leikkauksessa tai sen jälkeen? Vastauksia 27 kpl

- Kyllä = - kpl
- Ei = 27 kpl

Onko nartullasi säännölliset juoksut? Vastauksia 13 kpl

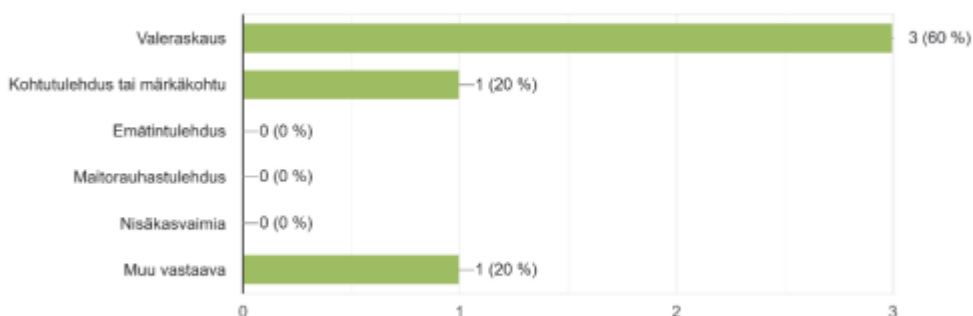
- Kyllä = 9 kpl
- Ei = 4 kpl

Nartun juoksujen määrä vuodessa? Vastauksia 11 kpl

- 1 krt / vuosi = 4 kpl
- 2 krt / vuosi = 7 kpl

Onko nartullasi todettu?

5 vastausta



• Koira pelkäsi kaikenlaisia mm lintuja, vieraita ihmisiä, jotka yhdistivät heidän omistamiin koiriin, maassa raahautuvat flexi talitintti (mikä oli ainut syy, ettei karannut hihnan pudottua maahan), karkaili hysteerisesti ja ainoastaan toinen koirani sai sen kiinni ja pysäytettyä kunnes sain kiinni. Ravasi takajalat yhdessä ja näin takaosan lihaksisto oli todella vähäistä. Alkoi nelivuotisena kärsimään ihoaan niveliin kohdalta ja näin ollen märkäkohtua ei enää leikattu vaan päädyimme koiran lopettamiseen. Sen elämä oli hyvin stressaavaa, vaikka pyrimme kaikki stressaavaa tilanteet poissulkemaan. Kokemusta koirista oli ennen ja jälkeen, aktiivisena pelastus- ja koiraharrastajana. Silti koin haastavaksi koiraksi, vaikka kotona olikin maailman kiltein ja helpoin. Sen vain oli monissa tilanteissa itsellään paha olla.

Onko narttua käytetty jalostukseen? Vastauksia 13 kpl

- Kyllä = 5 kpl
- Ei = 7 kpl
- Yritetty, onnistumatta = 1 kpl

Jos yritetty käyttää jalostukseen onnistumatta, onko mahdollinen syy selvillä? Vastauksia 1 kpl

- Luonut pennut sikiö vaiheessa.

Jos narttua käytetty jalostukseen, onko pentuja syntynyt kuolleena? Vastauksia 5 kpl

- Kyllä = 2 kpl
- Ei = 3 kpl

Jos narttua käytetty jalostukseen, synnytystapa? Vastauksia 5 kpl

- Luonnollinen = 5 kpl
- Keisarileikkaus = - kpl

Onko nartulla epäonnistuneita astutuksia? Vastauksia 5 kpl

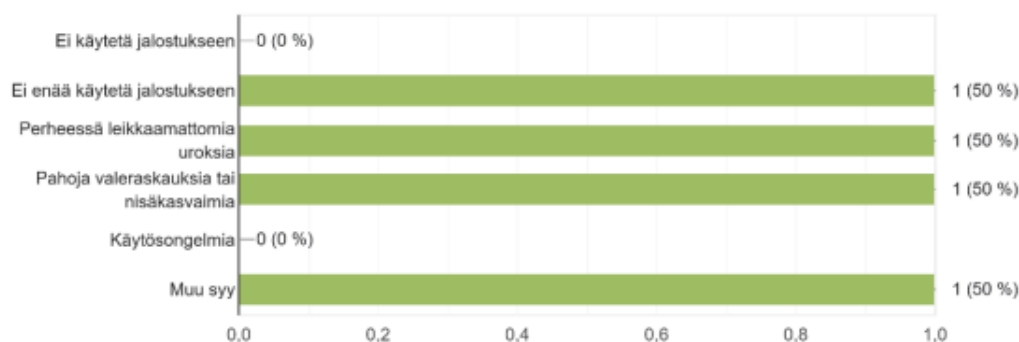
- Kyllä = 1 kpl
- Ei = 4 kpl

Muuta synnytykseen liittyvää huomiota? Vastauksia 1 kpl

- Yhden pentueen pentueessa pentu kasvoi liian suureksi. Emä synnytti sen normaalisti, mutta pentu syntyi kuolleena. Tutkimuksissa (ruokavirasto) pennusta ei löytynyt mitään sairautta, vammaa tai virusta

Jos narttusi on steriloitu, miksi?

2 vastausta



Onko urosta käytetty jalostukseen? Vastauksia 14 kpl

- Kyllä = 4kpl
- Ei = 9 kpl
- Yritetty, onnistumatta = 1 kpl

Jos yritetty käyttää jalostukseen onnistumatta, onko mahdollinen syy selvillä? Vastauksia 2 kpl

- Tulos oli yksi kuollut pentu
- Ei tiedossa mahdollista syytä

Onko uroksesi kastroitu? Vastauksia 14 kpl

- Kyllä = 4 kpl
- Ei = 10 kpl

